

Alueellinen hyvinvointikertomus 2022

Johtoryhmä 20.3.
Kehittämis- ja tulevaisuuslautakunta 15.3
tiedoksi, päätös 26.4.
Hallitus 9.5.
Valtuusto 25.5.

keusote.fi

HYVINKÄÄ | JÄRVENPÄÄ | MÄNTSÄLÄ | NURMIJÄRVI | PORNAINEN | TUUSULA

Alueellinen hyvinvointikertomus 2022 kuvaa miten hyvin alueellisessa hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden yhteistyössä on onnistuttu saavuttamaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman (2020–2025) tavoitteet. Tarkastelun näkökulmana on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen pitkän tähtäimen tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden seuranta. Konkreettisesti se kertoo Keski-Uudenmaan alueellisia ja väestöryhmittäisiä eroja hyvinvoinnissa ja terveydessä, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisen rakenteita sekä tavoitteita, resursseja ja alueellista toimintaa. Kyseessä on niin sanottu suppea hyvinvointikertomus, joka raportoidaan vuosittain. Hyvinvointikertomus koostuu kahdesta osasta, hyväksyttävänä olevasta yhteenvedosta sekä päivittyvästä indikaattoriluettelosta.

Hyvinvointikertomus raportoidaan talouden ja toiminnan vuosikelloa seuraten. Kuluvana vuonna raportointia haittaa kansallisen indikaattoritiedon päivittymisen hitaus. Valtaosa tärkeistä esim. lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvistä tiedoista päivittyy kevään ja kesän 2023 aikana. Myös aikuisväestön keskeisin hyvinvointitieto (Terve Suomi 2022) päivittyy samassa aikataulussa. Hyvinvointikertomuksen informatiivisuuden ja toimenpiteiden käynnistämisen näkökulmista on päädytty ratkaisuun, että sen liitteenä olevaa indikaattoriliiteaineistoa päivitetään indikaattoritiedon päivittyessä ja niihin reagoidaan tarpeiden mukaisesti. Tämä mahdollistaa ajantasaista ja vaikuttavampaa tiedolla johtamista hyvinvointialueella.

Kokonaisuudessaan alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on edennyt tavoitteiden mukaisesti. Vammaisten hyvinvointisuunnitelmaa lukuun ottamatta kaikki kohdennetut ehkäisevän työn suunnitelmat ovat hyväksytyt päätöksenteossa ja monialainen aktiivinen yhteistyö toimenpiteiden parissa on käynnistynyt lasten ja nuorten (ml. alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma) sekä ikääntyneiden hyvinvointityössä, lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyssä ja ehkäisevässä päihde- ja riippuvuustyössä. Vammaisten hyvinvointisuunnitelma tulee päätöksentekoon kevään 2023 aikana.

Alueellisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita ja toimintamallia on uudistettu vastaamaan hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden uutta toimintaympäristöä Keski-Uudellamaalla. Tiedolla johtamisen kokonaisuutta on vahvistettu ja se tulee edelleen paranemaan osana Kuovi-hanketta/ asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa sekä asiakasohjauksen työvälineiden kehittymisen kautta. Alueen järjestöt ovat perustaneet järjestöneuvottelukunnan, joka kokoaa yhteen järjestötoimijoita, ja jonka työskentely teemaverkostoineen alkoi kesäkuussa 2022. Hyvinvointialueen avustussääntö hyväksyttiin kehittämis- ja tulevaisuuslautakunnassa 26.10.2022 ja tarkennuksin 15.3.2023. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on koordinoanut HUS-järjestämissopimuksen hyte-teemaverkoston työskentelyä ja osaltaan uusi Uudenmaan laajuinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenne ja toimintamalli tulee vahvistamaan asukaslähtöisiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluketjuja aina kunnasta erikoissairaanhoidon saakka.

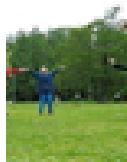
Sisältö

1. Johdanto
2. Hyvinvoinnin tila Keski-Uudellamaalla
Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2020-2025
  - Sairastavuus vähenee
  - Liikkuminen lisääntyy vähän liikkuvien ja liikkumattomien parissa
  - Ylipainoisten ja lihavien määrä laskee
  - Yksinäisyyden kokemus vähenee
  - Sähköinen omahoito ja asiointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä lisääntyy
  - Mielenveysongelmien määrä vähenee
  - Päihteiden käyttö vähenee
3. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021-2025
4. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 2021-2025
5. Ehkäisevän päihde – ja riippuvuustyön suunnitelma 2022-2025
  - Pidä pääsi kiertueen kyselytutkimus 2022
  - Alueellinen päihdekysely 2022
6. Ehkäisevä lähisuhde- ja perheväkivallan suunnitelma 2022-2025
7. Osallisuusohjelma 2020-2025
8. Vammaisten hyvinvointisuunnitelma
9. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2020–2025 painopisteet lähivuosina

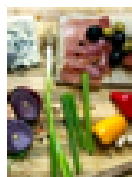
Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2020-2025 tavoitteet

Sairastavuus vähenee

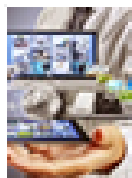
Liikkuminen lisääntyy
vähän liikkuvien ja
liikkumattomien parissa

Ylipainoisten ja lihaviiden
määrä laskee

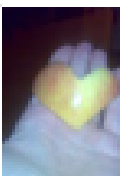
Yksinäisyyden kokemus
vähenee

Sähköinen omahoito ja
asiointi hyvinvoinnin ja
terveyden edistämiseksi
lisääntyy

Mielenterveysongelmien
määrä vähenee

Päihteiden käyttö
(nikotiinituotteet, alkoholi,
huumeet) vähenee

Hyvinvointisuunnitelma kuvaa alueellista yhteistyötä, jonka tavoitteena on tuottaa hyvinvointi- ja terveyshyötyä alueen asukkaille.

Hyvinvointisuunnitelmassa määritellään, mitä Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä tekee yhdessä muiden toimijoiden kanssa asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä eriarvoisuuden vähentämiseksi.

Laaja tietopohja lähtötason tietona, hyvinvointitiedolla johtamista

Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmä seuraa hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Työ on ennakoivaa, monitoimijasta ja yhteensovittavaa.

Hyvinvointisuunnitelma täydentää ja tukee kuntien omaa hyvinvointityötä alueillaan.

2. Hyvinvoinnin tila Keski-Uudellamaalla

- Alueellisessa hyvinvointikertomuksessa käydään läpi hyvinvoinnin tilan muutokset v. 2022 osalta verrattuna tavoitteiden lähtötasoon (2019).
- Vuoden 2022 raportointiin vaikuttaa myös keväällä 2020 alkaneen koronapandemian vaikutukset hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön sekä hyvinvointi- ja terveyseroihin
- Hyvinvoinnin tilan kuvauksen haasteena on lähtötasoindeksinä olevien valtakunnallisten indikaattoreiden puuttuminen. Ne päivittyvät seuraavasti:
  - PYLL-indeksi , valmistuu 2024
  - Terve Suomi 2022 (ent. FinSote), valmistuu kesällä 2023
  - Kouluterveyskysely 2022, valmistuu syksyllä 2023
  - FinLapset 2022, valmistuu 2023
- Jatkossa Keusoten tietoaltaasta saatava tieto tulee merkittävästi parantamaan tiedonkeruuta.
- Hyvinvoinnin tilaa kuvataan usealla eri indikaattorilla, mm.
  - Väestötiedot ja huoltosuhde, Tilastokeskus
  - Työttömyysluvut, Tilastokeskus
  - Perustoimeentulotuen tilastot, Kelasto
  - TEAviisari, THL
  - Lastensuojelun tilastot, Keusote
  - Perhekeskuspalvelujen tilastot, Keusote
  - Move! Fyysisen toimintakyvyn mittaustulokset, Opetushallitus
  - PYLL-raportti 2015-2019, FCG
  - Ehkäisevän päihdetyön kuntalaiskysely, Keusote
  - Pidä pääsi kierteen kysely 7-9 luokkalaisille, Elämäni sankarit ry.
  - Omaolon sähköinen terveystarkastus/käyttömäärät, Keusote
  - Nuorten nettiauttaminen (Zoturi)/käyttömäärät ja kuinka moni sai apua sisällöstä, Keusote
  - Jatkuva, sähköinen kysely; *Omaseuranta ja itsensä mittaaminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi*/kuinka moni on saanut apua omaseurannasta asettamaansa hyte-tavoitteeseen, Keusote

TEAvisarin tiedot kuvaavat vuodelta 2022 terveydenedistämistä eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Pisteet	Koko maa	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Pornainen	Keski-Uusimaa
Kaikki sektorit	68	67	73	64	64	69	61	68
Kuntajohto	79	81	79	62	72	72	45	74
Perusopetus	64	58	65	68	56	66	66	62
Lukiokoulutus	66	57	73	71	..	74	..	68
Ammatillinen koulutus	63	..	..	..	..	..	..	60
Liikunta	72	76	80	67	75	81	54	76
Perusterveydenhuolto	70	72	72	72	72	72	72	72
Kulttuuri	66	62	75	40	51	66	70	61

Koko maan arvioon verrattuna Keski-Uudellamaalla on panostettu liikuntaan paremmin kuin koko maassa keskimäärin vuonna 2022.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen asukasmäärä kasvoi + 1 338 henkilöllä vuodesta 2021 vuoteen 2022. Vuodesta 2019 kasvua on ollut +5 663. (Tilastokeskus)

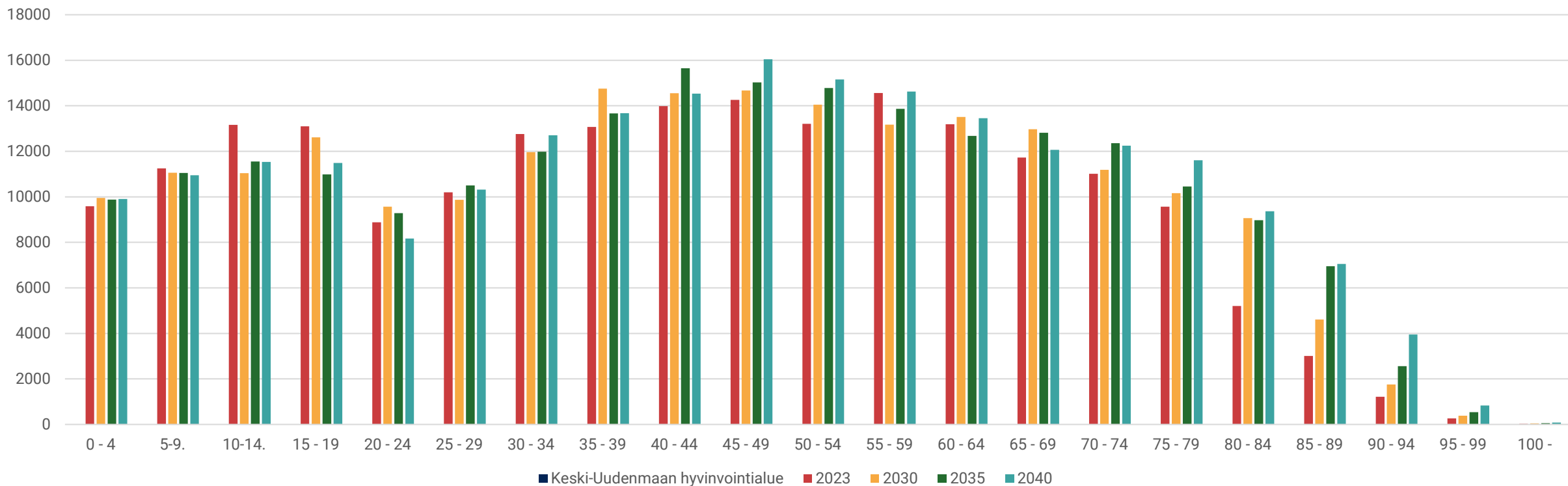
Väestö, Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

2022	203 192
2021	201 854
2020	199 330
2019	197 529

Väestöllinen huoltosuhte (Tilastokeskus)

	2019	2020	2021	2022
Hyvinkää	60,3	60,8	61,9	62,3
Järvenpää	54,8	55,5	56,2	57,1
Mäntsälä	63,2	63,9	64,1	63,5
Nurmijärvi	59	58,3	57,9	58,1
Pornainen	56,9	56,9	56,5	57,6
Tuusula	57,9	57,9	57,1	57,1
Keusote	58,5	58,7	58,8	59,1

Väestö 31.12. (ennuste 2021) Tilastokeskus

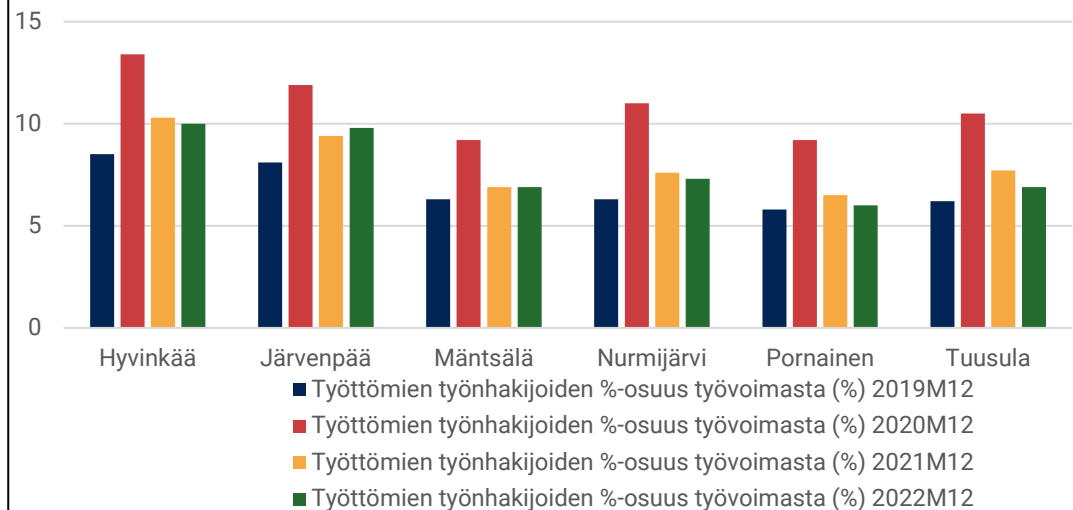

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue																					
Väestö 31.12. yhteensä (Tilastokeskus, ennuste 2021)																					
	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80 - 84	85 - 89	90 - 94	95 - 99	100 -
2023	9 581	11 253	13 160	13 097	8 877	10 197	12 755	13 067	13 983	14 255	13 206	14 560	13 185	11 722	11 008	9 567	5 206	3 011	1 215	269	25
2030	9 952	11 055	11 036	12 609	9 570	9 865	11 961	14 750	14 555	14 673	14 050	13 168	13 512	12 970	11 186	10 159	9 067	4 608	1 755	388	43
2035	9 878	11 044	11 555	10 981	9 286	10 495	11 984	13 664	15 645	15 024	14 780	13 862	12 678	12 815	12 354	10 454	8 974	6 947	2 559	538	56
2040	9 905	10 950	11 532	11 484	8 166	10 319	12 705	13 677	14 528	16 040	15 155	14 627	13 452	12 067	12 243	11 609	9 362	7 051	3 947	832	78

Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta kasvoi v. 2020 johtuen koronapandemian vaikutuksista talous- ja työelämään. Vuoden 2022 %-osuudet ovat palanneet lähemmäs v. 2019 lukuja. Luvuissa kuitenkin paikallisia eroja kuntien kesken.

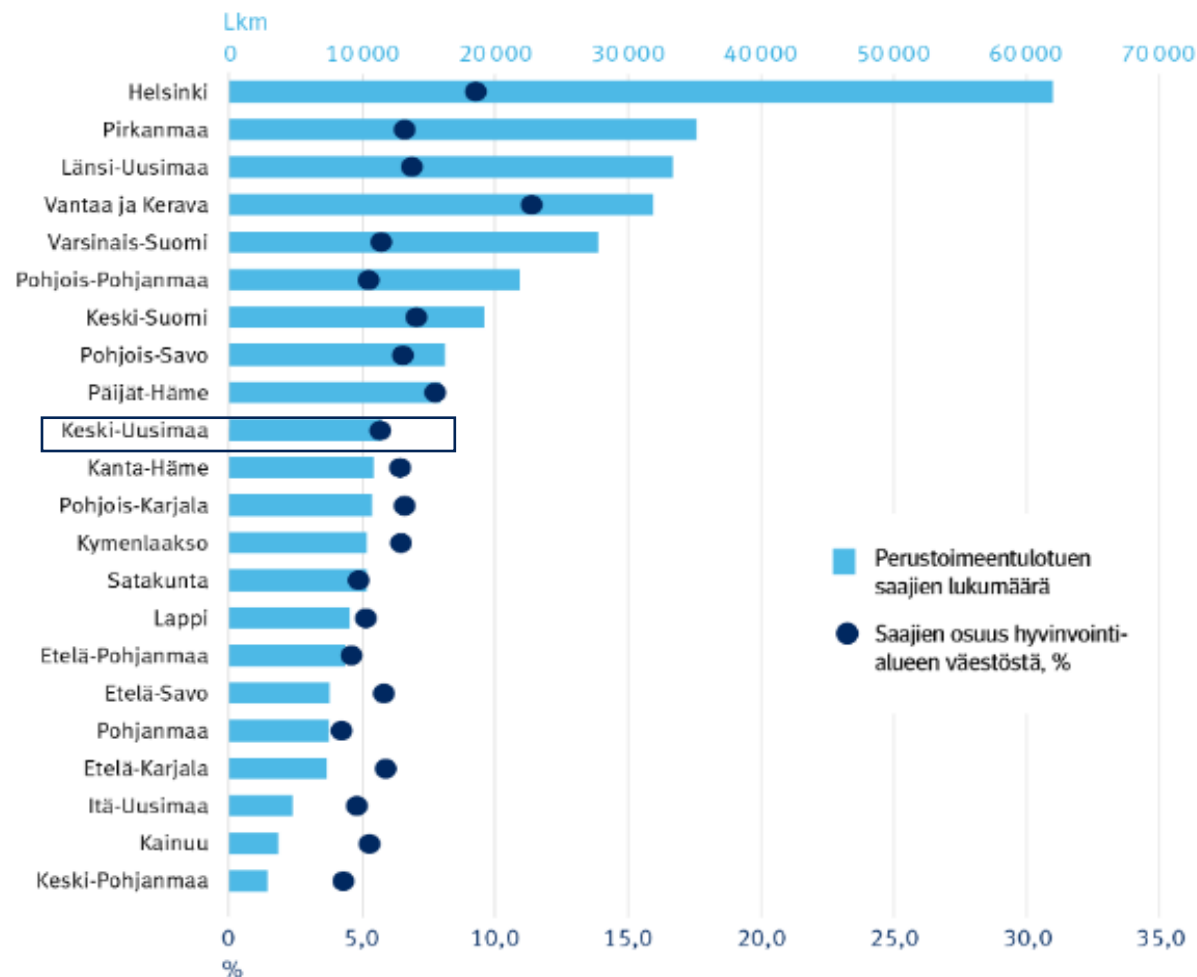
Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta (Tilastokeskus)

	Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta (%)			
	2019M12	2020M12	2021M12	2022M12
Hyvinkää	8,5	13,4	10,3	10
Järvenpää	8,1	11,9	9,4	9,8
Mäntsälä	6,3	9,2	6,9	6,9
Nurmijärvi	6,3	11	7,6	7,3
Pornainen	5,8	9,2	6,5	6
Tuusula	6,2	10,5	7,7	6,9

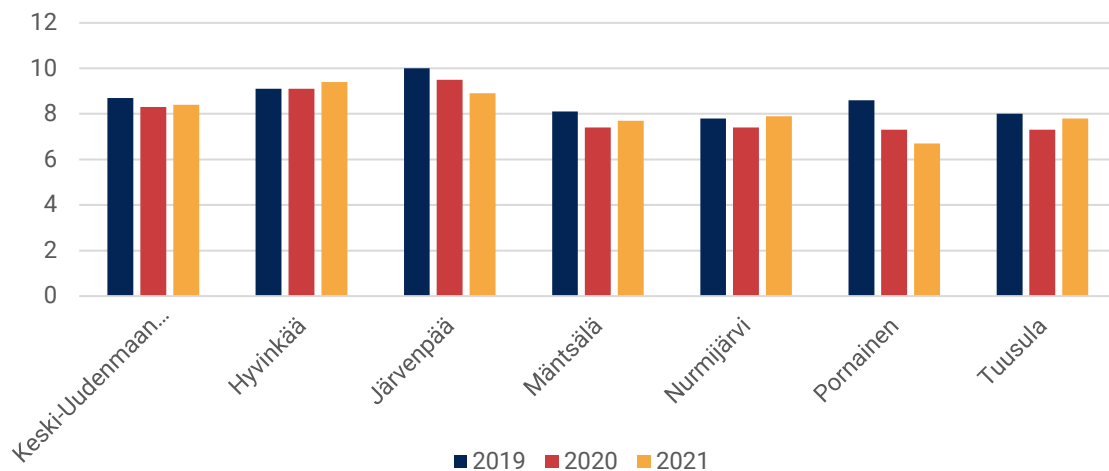
Perustoimeentulotuen saajien määrä vaihtelee hyvinvointialueittain

Keskimäärin 6,4 prosenttia suomalaisista saa perustoimeentulotukea. Suurin prosenttiosuus tuen saajia on Vantaa-Keravalla.

Kouluterveyskysely 2021 päivittyä syksy 2023

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 -vuotiaat, %
vastaavan ikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 -vuotiaat,
% vastaavan ikäisestä väestöstä

	2019	2020	2021
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	8,7	8,3	8,4
Hyvinkää	9,1	9,1	9,4
Järvenpää	10	9,5	8,9
Mäntsälä	8,1	7,4	7,7
Nurmijärvi	7,8	7,4	7,9
Pornainen	8,6	7,3	6,7
Tuusula	8	7,3	7,8

Keusote, perheneuvola, nuorisoasema ja perheoikeudellinen käynnit vuonna 2022

	Perheneuvola, asiakasmäärä (N)			Neuvola-psykologien asiakasmäärä (N)	Nuorisoasema, asiakasmäärä (N) *toiminta käynnistyi 1.7.2020			Perheoikeudellinen yksikkö, asiakaskäynnit (N)		
	2020	2021	2022	2021	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Hyvinkää	419	309		142	364	470		1417	1407	
Järvenpää	348	330		179	172	352		1731	1524	
Mäntsälä	490	243		75	273	249		543	498	
Nurmijärvi	569	434		149	160	453		1175	1019	
Pornainen	119	50		8	41	37		132	140	
Tuusula	322	302		102	327	452		1127	998	
Keusote	2267	1668	1589	685	1165	1813	1723	6125	5586	*

* Perheoikeudellinen asiakkuudet 2022	
Lastenvalvoja asiakkaat	2757
Perheasioiden sovittelu	54
Olosuhdeselvitys	61
Adoptioneuvonta	25
yhteensä	2897

Nuorisoaseman osalta on tehty 06/2022 ikäraja muutos Tuusulassa ja Hyvinkäällä. Ja täysi-ikäiset asiakkaat (yli 18 –vuotiaat) on siirretty mipä-palveluihin.

Perheneuvolan osalta v 2020 oli ns. pahin koronavuosi ja palveluiden tarve oli silloin suurempi (esim. lapset etäkoulussa, koulujen terveydenhoitajat oli siirretty rokotustehtäviin). Kysyntä tasaantunut sen jälkeen.

Perheoikeudellisen osalta on raportoitu aikaisemmin kaikki asiakaskäynnit. Eli luvussa on ollut mukana myös tapaamispaikkojen asiakkaat.

Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021-2025 määrittelee tarkemmat tavoitteet ja toimenpiteet lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Kodin ulkopuolelle sijoitetut ja lastensuojelun avohuollon asiakkaat vuosina 2019-2021

	Kunta	2019	2020	2021	2022 päivitty
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-v. (%-osuus vastaavan ikäisestä väestöstä)	Hyvinkää	2,3	2,1	2,0	
	Järvenpää	1,4	1,3	1,5	
	Mäntsälä	0,7	0,9	0,9	
	Nurmijärvi	1,0	1,0	0,9	
	Pornainen	0,5	0,4	0,5	
	Tuusula	1,1	1,2	0,9	
Lastensuojelun avohuollon asiakkaina olleet 0–20-v. (%-osuus vastaavan ikäisestä väestöstä)	Hyvinkää	3,6	4,1	4,4	
	Järvenpää	3,7	3,7	4,3	
	Mäntsälä	1,7	2,4	2,5	
	Nurmijärvi	2,7	3,0	2,9	
	Pornainen	0,9	1,7	1,9	
	Tuusula	2,4	3,9	3,1	

PYLL- (Potential years of life lost) indeksi eli menetetyt elinvuodet

Mihin menetetään eniten vuosia?

Suomessa menetetään eniten vältettävissä olevia ennenaikaisia elinvuosia alkoholiin, itsemurhiin ja iskeemisiin sydänsairauksiin. Alueellisessa tarkastelussa nähdään kuitenkin merkittävää vaihtelua ja alueellisia erityispiirteitä. Huumeet nousevat menetettyjen elinvuosien kolmen kärkeen etenkin eteläisimmässä Suomessa.

Alla kaikkien alueiden top3 suurimmat menetykset kuolinsyytilastojen alaluokkakohdaisessa tarkastelussa:

ALUE	1.	2.	3.
Koko Suomi	Alkoholi	Itsemurha	Iskeemiset sydänsairaudet
Ahvenanmaa	Itsemurha	Iskeemiset sydänsairaudet	Keuhkosityöpä
Etelä-Karjala	Alkoholi	Iskeemiset sydänsairaudet	Itsemurha
Etelä-Pohjanmaa	Alkoholi	Itsemurha	Iskeemiset sydänsairaudet
Etelä-Savo	Itsemurha	Alkoholi	Huumeet
Helsinki	Alkoholi	Huumeet	Iskeemiset sydänsairaudet
Itä-Uusimaa	Alkoholi	Iskeemiset sydänsairaudet	Itsemurha
Kainuu	Iskeemiset sydänsairaudet	Itsemurha	Alkoholi
Kanta-Häme	Alkoholi	Itsemurha	Iskeemiset sydänsairaudet
Keski-Pohjanmaa	Iskeemiset sydänsairaudet	Alkoholi	Itsemurha
Keski-Suomi	Alkoholi	Itsemurha	Iskeemiset sydänsairaudet
Keski-Uusimaa	Itsemurha	Alkoholi	Huumeet
Kymenlaakso	Alkoholi	Itsemurha	Iskeemiset sydänsairaudet
Lappi	Iskeemiset sydänsairaudet	Itsemurha	Alkoholi
Länsi-Uusimaa	Alkoholi	Itsemurha	Huumeet
Pirkanmaa	Alkoholi	Itsemurha	Huumeet
Pohjanmaa	Itsemurha	Iskeemiset sydänsairaudet	Rintasyöpä
Pohjois-Karjala	Alkoholi	Iskeemiset sydänsairaudet	Itsemurha
Pohjois-Pohjanmaa	Itsemurha	Alkoholi	Iskeemiset sydänsairaudet
Pohjois-Savo	Alkoholi	Itsemurha	Iskeemiset sydänsairaudet
Päijät-Häme	Alkoholi	Itsemurha	Huumeet
Satakunta	Alkoholi	Itsemurha	Huumeet
Vantaa-Kerava	Alkoholi	Huumeet	Iskeemiset sydänsairaudet
Varsinais-Suomi	Alkoholi	Huumeet	Itsemurha

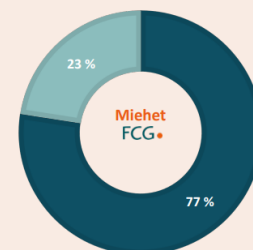
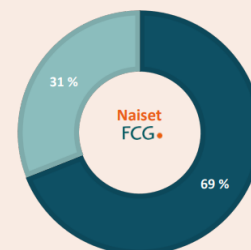
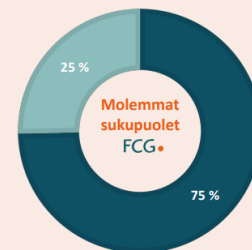
**Keski-Uudellamaalla miesten huume-
menetykset kasvussa**

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

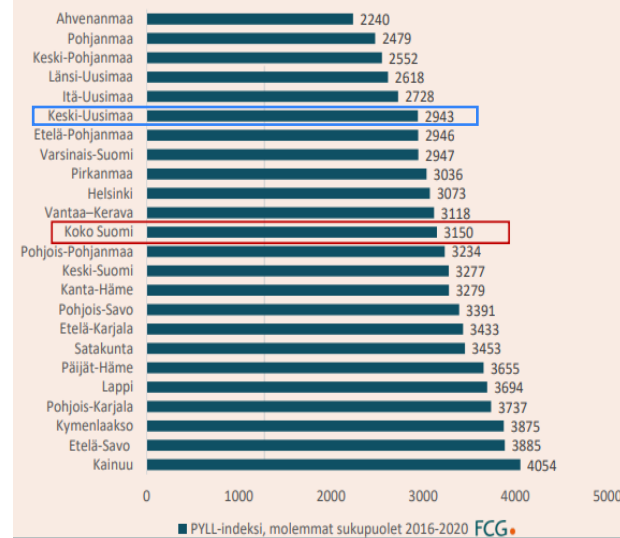
Kuinka suuri osa ennenaikaisista menetyksistä olisi vältettävissä?

Menetykset ■ Vältettävissä olevat ■ Ei vältettävissä olevat

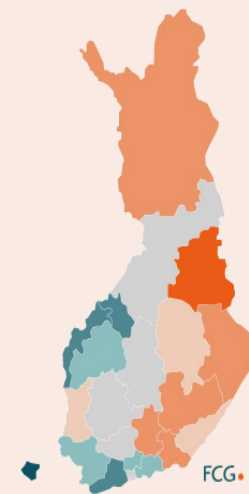

Jopa 75 % ennenaikaisesti menetetyistä elinvuosista Suomessa olisi vältettävissä, eli kuolinsyyntä diagnosoitiin joko ehkäistävissä tai hoidettavissa

Vältettävissä olevien ennenaikaisesti menetettyjen elinvuosien PYLL-indeksi alueittain

PYLL-indeksi: menetetyt elinvuodet/100 000 asukasta/vuosi

Alueen PYLL-indeksi verrattuna koko maan keskiarvoon

- Yli 25 % parempi
- 15 %–25 % parempi
- 5 %–15 % parempi
- ± 5 %
- 5 %–15 % huonompi
- 15 %–25 % huonompi
- Yli 25 % huonompi

SAIRASTAVUUS VÄHENEÉ

Sairastavuusindeksi kuvaa kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Indeksitieto vuodelta 2016 (lähtötilanne tieto) ja 2019. Indeksien arvo on aikasarjan viimeisenä vuotena koko maassa 100. Indeksien arvo on sitä suurempi, mitä yleisempää sairastavuus alueella on. Sairastavuusindeksien osalta ei ole saatavilla ajantasaista tietoa raportointikauden ajalta.

Indeksien sisältämät sairausryhmät ovat syöpä, sepelvaltimotauti, aivoverisuonisairaudet, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mielenterveyden ongelmat, tapaturmat ja dementia. Indeksissä kunkin sairausryhmän yleisyyttä painotetaan sen perusteella, mikä on ko. sairausryhmän merkitys väestön kuolleisuuden, työkyvyttömyyden, elämänlaadun ja terveydenhuollon kustannusten kannalta.

	Koko maa		HVA		Hyvinkää		Järvenpää		Mäntsälä		Nurmijärvi		Pornainen		Tuusula	
	2016	2019	2016	2019	2016	2019	2016	2019	2016	2019	2016	2019	2016	2019	2016	2019
THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu	107,6	100	97,5	93,1	98,9	100,6	93,9	94,4	90,5	94,2	86,1	89,7	87	90,3	83,5	93,1
Aivoverisuonitauti-indeksi, ikävakioitu	103,6	100	96,3	92,7	105,3	85,7	84,3	104	100,8	92,6	93,3	93,6	93,7	100,5	86,6	87,5
Mielenterveysindeksi, ikävakioitu	102,6	100	82,7	87,6	101,3	107,8	97,9	100,8	64	75,5	62,1	74,3	56,5	74	68	70,3
Sepelvaltimotauti-indeksi, ikävakioitu	102,7	100	93,4	91,6	90,6	100,8	97,1	86,4	101,6	105,1	93,3	90,5	126,4	94,7	78,9	78,7
Syöpäindeksi, ikävakioitu	108,2	100	108,2	105,3	105,9	106	119	99	95,6	107,2	110,9	105,6	87,3	116,9	101	108,3
Tapaturmaindeksi, ikävakioitu	112,7	100	113,3	110,7	105,4	118,6	104,9	118,6	111,2	105,7	95,4	112,8	79,5	64,4	88,6	98,2
Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu	120,1	100	96,4	79,6	83,8	84,2	68,7	69,2	92,3	93,9	76,1	74,4	99,4	88,9	83,6	81,7

LIKKUMINEN LISÄÄNTYY VÄHÄN LIKKUVIEN JA LIKKUMATTOMIEN PARISSA

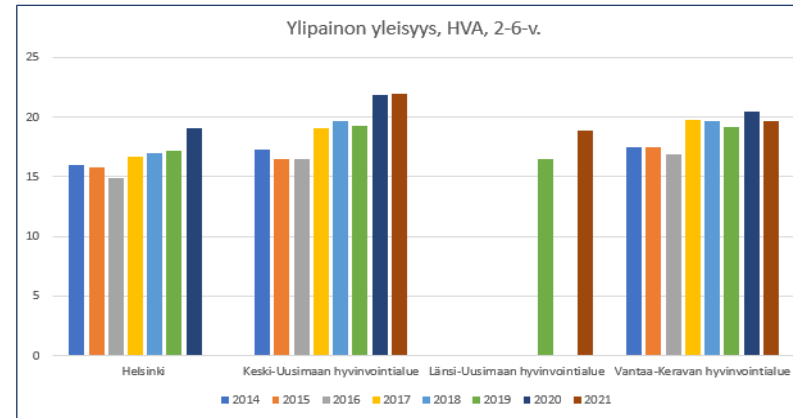
- PYLL-indeksi 2019-2022 / päivittyä 2024, Terve Suomi 2022 ja Kouluterveyskysely 2021 päivittyvät kesä/syysy 2023.
- Fyysisen toimintakyvyn Move!-mittaukset ovat osa 5. ja 8. luokkalaisten liikunnan opetusta. Mittaukset koostuvat kuudesta osiosta, jotka mittaavat kestävyys- ja lihaskuntoa, liikkuvuutta sekä motorisia taitoja. MOVE!-tuloksissa vuodelta 2022 oli havaittavissa sekä 5. että 8.luokkalaisilla koko maan tuloksiin verrattuna heikompi tulos eli heikko fyysinen toimintakyky. Valtakunnallisesti noin 40 prosentilla oppilaista fyysinen toimintakyky on tasolla, joka voi vaikeuttaa arjessa jaksamista. Valtakunnallinen tilanne on pysynyt edellisvuoden tasolla ja muutokset edelliseen vuoteen ovat pieniä.
- Vuonna 2021 lukiolaiset liikkui enemmän kuin ammattioppilaitosten oppilaat.
- Liikuntalähete on otettu Keusotella toimintatavaksi. Sopimuksessa kannustetaan ikääntynyttä arkiliikkumiseen ja toimintakyvyn ylläpitämiseen.
- Elintapa ja liikkumisneuvonta yhteistyö on jatkunut vuodesta 2020 lähtien Keusoten ja kuntien liikuntatoimen kanssa.
- Kuntien kanssa yhdyspintatyössä aloitettiin suunnitella urheilukellohanketta nuorten liikkumis- ja elintapaohjauksen tueksi vähän liikkuville ja ylipainoisille nuorille.

Liikkuminen lisääntyy vähän liikkuvien ja liikkumattomien parissa

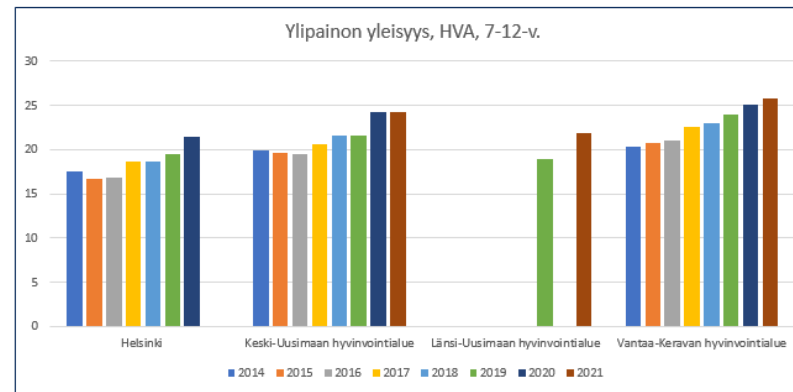
	Hyvin kää	Järven pää	Mänt sälä	Nurmi järvi	Pornainen	Tuusula	HVA	Koko maa
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky 2022 (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky	51,3	28	35,2	39	76,9	44,4	41	38,4
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky 2022 (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky	47,3	44,7	41,5	43,5	44,	39,1	43,6	41,2
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuonna 2021	44,5	41,5	45,3	53,2		57,7	46,4	42,4
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuonna 2021	21,3	20,5	23,4	24,8		22,5	22,2	26,2

YLIPAINOISTEN JA LIHAVIEN MÄÄRÄ LASKEE

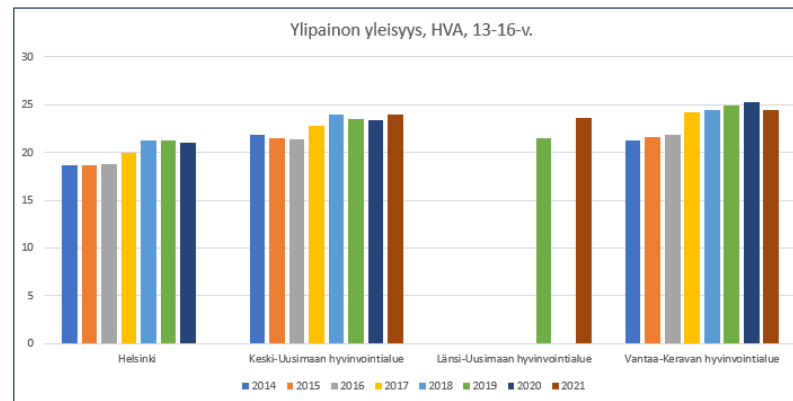
- Lasten ylipaino on kasvanut kaikissa ikäryhmissä ja kaikissa kunnissa vuodesta 2019 lähtien vuoteen 2021 saakka. Keskimääräisesti olimme vuonna 2021 alle koko maan prosentuaalisen vertailuarvon.
- Aikuisväestö oli vuonna 2020 indikaattoritiedon mukaan hyvinvointialueena hieman ylipainoisempia koko maahan prosentuaalisesti verrattaessa. Kuntakohtaista vaihtelua ilmeni.
- Kuntien kanssa yhdyspintatyössä aloitettiin suunnitella urheilukellohanketta nuorten liikkumis- ja elintapaohjauksen tueksi vähän liikkuville ja ylipainoisille nuorille.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Helsinki	16	15,8	14,9	16,7	17	17,2	19,1	22
Keski-Uusimaan hyvinvointialue	17,3	16,5	16,5	19,1	19,7	19,3	21,9	22
Länsi-Uusimaan hyvinvointialue						16,5		18,9
Vantaa-Keravan hyvinvointialue	17,5	17,5	16,9	19,8	19,7	19,2	20,5	19,7

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Helsinki	17,6	16,7	16,8	18,6	18,7	19,5	21,5	24,2
Keski-Uusimaan hyvinvointialue	19,9	19,6	19,5	20,6	21,6	21,6	24,3	24,2
Länsi-Uusimaan hyvinvointialue						19		21,9
Vantaa-Keravan hyvinvointialue	20,3	20,8	21,1	22,6	23	24	25,1	25,8

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Helsinki	18,7	18,7	18,8	19,9	21,2	21,2	21	24
Keski-Uusimaan hyvinvointialue	21,9	21,5	21,4	22,8	24	23,5	23,4	24
Länsi-Uusimaan hyvinvointialue						21,5		23,6
Vantaa-Keravan hyvinvointialue	21,3	21,6	21,9	24,2	24,4	24,9	25,3	24,4

YKSINÄISYYDEN KOKEMUS VÄHENEÉ

- 4. ja 5 luokkalaisten lasten kohdalla on ollut havaittavissa lievää yksinäisyyden kokemuksen lisääntymistä vuodesta 2019 lähtien, jolloin koronan vaikutukset alkoivat näkyä. Lopulliset vaikutukset nähdään myöhemmin.
- Vanhemmilla lapsilla on ollut havaittavissa selkeää yksinäisyyden kokemuksen lisääntymistä vuodesta 2019 vuoteen 2021, jolloin koronan vaikutukset alkoivat näkyä. Lopulliset vaikutukset nähdään myöhemmin.
- Aikuisväestön kohdalla ei ole saatavissa ajantasaista tietoa, mutta alueellisen ehkäisevän päihdetyön kyselyssä vastaajat kertoivat havainneensa ikääntyneiden kohdalla yksinäisyyden kokemusta.

Yksinäisyyden kokemus vähenee

	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula	HVA	Kokoma
Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) vuonna 2021	4,5	5,7	4	3,8	7	4,3	4,5	4
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) vuonna 2021	15,7	16,3	17,9	16,6	18,3	16,7	16,5	15,9
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) vuonna 2021	24,5	17,4	17,9	23,1		26,7	21,5	17
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) vuonna 2021	17,8	17	22,7	16,2		14,6	17,1	17,8

SÄHKÖINEN OMAHOITO JA ASIOINTI HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISESSÄ LISÄÄNTYY

- Sähköinen omahoito- ja asiointi on huomioitu sopivin menetelmin aina osana *Hyvinvoinnin ja terveyden tuen* verkkosivuilla julkaistavia ennaltaehkäiseviä asukaspolkuja. Menetelmiä ovat esimerkiksi
  - Omaolon sähköinen terveystarkastus ja hyvinvointivalmennukset
  - Nuorten nettiauttaminen (Zoturi)
  - Terveyskylä.fi –virtuaalitalot
  - Mielen terveystalon päihde- ja omahoidon verkko-ohjelmat
  - Järjestötoimijoiden verkkosivusisällöt
- *Omaseuranta ja itsensä mittaaminen* –jatkuvan kyselyn mukaan 93 % vastaajista (n=208), jotka mittaavat, on saanut tukea asettamaansa hyvinvoinnin ja terveyden tuen tavoitteeseen omaseurannalla ja itsensä mittaamisella

MIELENTERVEYSONGELMIEN MÄÄRÄ VÄHENEÉ

Vuosi 2022 oli mielenterveys- ja päihdepalveluissa nimetty nuorten ja nuorten aikuisten teemavuodeksi. Kesäkuussa toteutui nuorisoasemien ikärajayhtenäistäminen 18 ikävuoteen. Valmistautumista nuorten aikuisten siirtymiseen aikuisten palveluihin tehostettiin.

Koronarajoitusten lieventyessä avokuntoutuspisteet Toiwo ja Kipinä pystyivät palaamaan normaaleihin asiakaspaikkamääriinsä. Lokakuussa Järvenpäässä sijaitsevan Wäylän alakertaan avattiin Keusoten toinen terveysneuvontapiste suonensisäisiä huumeita käyttäville Keusote-kuntien asukkaille.

Lokakuussa 2021 käynnistynyt Terapiat etulinjaan –hankkeen mielenterveys- ja päihdepalveluihin suunnattu noin vuoden mittainen lyhytterapeuttikoulutus oli merkittävä panostus mielenterveys- ja päihdepalveluiden henkilöstön ammatillisen osaamisen vahvistamiseen.

Tavoitellun mukainen varhainen ja nopea puuttuminen toteutui tavoitellusti (ajanvarausaika viimeistään 14 vuorokauden kuluessa). Mäntsälän toimipisteessä ohjatut omahoidot otettiin käyttöön kaikkein aktiivisimmin.

Terapianavigaattori tuki hoidon porrastusmallin käyttöönottoa sekä kuntalaisten yhdenvertaista hoitoon pääsyä ja ohjautumista asianmukaiselle hoitoportaalle. Vuoden 2022 aikana noin puolet asiakasohjaukseen yhteyttä ottaneista asiakkaista täytti sen etukäteen. Loppuvuoden aikana hoitoon ohjaukseen linjausta päivitettiin siten, että kaikki mielenterveys- ja päihdepalveluiden hoidot käynnistyvät ohjatulla omahoidolla (pois lukien erittäin vakavat ja akuutit tilanteet).

Lokakuun lopussa Hyvinkäällä ja Järvenpäässä sijaitsevat ajanvarauksettomia mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalveluita tarjoavat Matala-palvelupisteet suljettiin, ja uusien asiakkaiden palvelu keskitettiin Keusoten strategian mukaisesti kokonaan asiakasohjaukseen. Sulkemisen kanssa samanaikaisesti käynnistyi asiakasohjauksen nuorten aikuisten lähipalvelupilotti Järvenpään JUSTissa sekä puolen vuoden WIPINÄ-pilotti paljon sote-palveluita käyttäville, mutta niihin heikosti kiinnityville asiakkaille. Loppuvuoteen mennessä Wipinä-palvelu ei tavoittanut asiakkaita.

C-hepatiittipotilaiden lääkehoidot käynnistyivät alkuvuodesta Hyvinkään, Järvenpään ja Tuusulan mielenterveys- ja päihdepalveluissa infektiolääkärijohtoisen työryhmän suunnitelmien mukaisesti. Vuoden aikana Keusoten alueella toteutettiin yli 40 HCV-hoitoa, joista valtaosa oli mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakkuudessa olevia korvaushoitoasiakkaita.

Asiakasohjauksen toimintaa aloitettaessa vuonna 2019, noin 90% yhteydenotoista ohjattiin palvelutuotantoon. Nyt vuonna 2022 asiakasohjauksen yhteydenotoista vain noin 50% ohjautuu palvelutuotantoon.

PÄIHTEIDEN KÄYTTÖ VÄHENEÉ

Alueellinen ehkäisevän päihdetyön ryhmä aloittanut toimintansa v. 2020 ja alueellinen ehkäisevän päihde- ja riippuvuustyön suunnitelma on laadittu vuosille 2022-2025. Tavoitteena on tunnistaa alueelliset ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vakioida ne osaksi kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa tehtävää yhteistyötä.

Tavoitteena on siirtää painotusta raskaista palveluista ennakoiwaan ja ehkäisevään työhön, vahvistaa palveluiden mininaisuutta ja yhteen toimivuutta eri palveluissa.

Kuntalaiskysely 2022 (265 vastaajaa): Kuntalaiset toivoivat matalan kynnyksen lähipalveluja, joihin pääsee helposti ja nopeasti. Lapsille ja nuorille toivottiin ennakoivaa valistusta ja yhteistyön vahvistamista eri toimijoiden ja läheisten kanssa. Tietoa palveluista toivotaan enemmän. Kriisipalvelun toivottiin laajempaa palveluaikaa ilman lähetettä. Vastaajista 20% oli havainnut päihdeiden välittämistä lapsille. Vastanneet kokivat että Keusotessa saa helpommin tukea alkoholista ja tupakasta vieroittautumiseen, kuin huumeista ja peliriippuvuudesta irti pääsemiseen.

Elämäni sankari (4353 vastaajaa, 7-9 luokkalaiset): nuoret kokivat viettävänsä riittävästi aikaa vanhempiensa kanssa ja pääsääntöisesti vanhemmat tiesivät keiden kanssa nuori liikkui. Vastaajista 66% oli säännöllinen harrastus. Puolet vastaajista käytti energiajuomia. Vastaajista 89% ei käyttänyt nikotiini tuotteita eikä alkoholia. Alkoholia käyttävät saivat alkoholin sisaruksilta, vanhemmilta, kavereilta tai ystävien vanhemmilta, siis pääsääntöisesti henkilöltä, joka hakee pyydettäessä. Noin kolme % vastaajista oli käyttänyt huumeaineita (kannabis).

Keusoten palvelualueilla hyödynnetään jo olemassa olevia laadukkaita ja tutkittuun tietoon perustuvia työskentelytapoja ja menetelmiä, mm. Terveyskylän Mielenterveystalon verkkosisällöt, chatit ja chatrobotit, verkkokurssit, nettiterapiat ja omahoidon valmennusohjelmat. Riskiryhmine tunnistaminen itsearviointin ja riippuvuus- ja riskitestiä avulla (esim. Audit10) sekä sähköinen terveystarkastus OmaOlo.

Zoturin Tarina-auttamisessa on aina tammikuussa päihdeteema ja se on mielenterveyden ohella vuoden suosituimpia teemoja. Päihdeteeman suosiota voidaan tarkastella sekä huolikartoitusten että tarina-auttamisen kautta. Keusotella päihdeteemaan haetaan hieman muita alueita enemmän apua.

3. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman vastaavuus alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteet 2020-2025 →	TAVOITE 1	TAVOITE 2	TAVOITE 3	TAVOITE 4	TAVOITE 5	TAVOITE 6	TAVOITE 7
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet:	Sairastavuus vähenee	Liikunta lisääntyy liikkumattomien ja vähän liikkuvien keskuudessa	Ylipainoisten ja lihavien määrä laskee	Yksinäisyyden kokemus vähenee	Sähköinen omahoito ja asiointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä lisääntyy	Mielenterveys ongelmien määrä vähenee	Päihteiden (nikotiinituotteet, alkoholi, huumeet) käyttö vähenee
Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, perhekeskuspalvelujen (sis. neuvolapalvelut) ja lastensuojelun toimivan yhteistyön kehittäminen	●	●	●	●	●	●	●
Varhaisen tuen ja mielenterveystyön hoitopalveluketjujen rakentaminen				●	●	●	●
Vaikuttavien menetelmien käyttäminen lasten, nuorten ja lapsiperheiden tukemisessa	●	●	●	●	●	●	●
Lasten ja nuorten liikkuminen lisääntyy vähän liikkuvien ja liikkumattomien parissa	●	●	●	●	●		

Lasten ja nuorten hyvinvointi-suunnitelman tavoitteet	Toimenpiteet: Keusote	Yhteyshenkilö / Keusote	Mittariehdotukset	Toteuma v. 2022
Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, perhekeskuspalvelujen (sis. neuvolapalvelut) ja lastensuojelun toimivan yhteistyön kehittäminen	Varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistyömallien kehittäminen, KUMMI-toiminta	Saija Numari, koordinoiva esimies	Kokoontumisten määrä (varhaiskasvatus ja kummiterveystoimijat). Yhteisöllisessä hyvinvointityössä käsiteltyjen teemojen/ilmiöiden lukumäärä.	Kummiterveystoimijat on valittu kunnittain. Käynnistymisessä haasteita. Terveystoimijaa ei muisteta kutsua tapaamisiin sovitun mukaisesti.
	Varhaiskasvatuksessa käytettävien lapsen kasvua ja kehitystä tukevien menetelmien käytön edistäminen osana hyvinvointialueen perhekeskuksen kehittämistä.	Minna Kairesalo, perhekeskus-palveluiden päällikkö & Kaisa Mannermaa, johtava asiantuntija	Keusoten ja varhaiskasvatuksen kanssa yhteistyössä on tehty kysely kunnille tiedossa on alueellisesti yhteiset ja kuntakohtaiset menetelmät lapsen varhaisen tuen tarjoamiseksi.	Kysely toteutetaan helmikuun 2022 aikana.
	Yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittäminen yhdessä kuntien kanssa.	Riina Kontro, koordinoiva esimies	Yhtenevät näkemykset, tavoitteet ja toimintatavat yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen on muodostettu yhdessä kuntien ja Keusoten kanssa ja ne on kirjattu yhteiseksi työtä ohjaavaksi suunnitelmaksi.	Alueellisen opiskelijahuollon suunnitelman valmistelu aloitettu, syksy 2022, yhteistyössä opetuksen ja koulutuksen järjestäjien kanssa. Päätöksenteko v. 2022 aikana: <ul style="list-style-type: none"> Palvelujen järjestämisen lautakunta 23.11.2022 Aluehallitus 29.11.2022 Aluevaltuusto 12/2022 Alueellisen opiskelijahuollon suunnitelma hyväksytty Aluevaltuustossa 8.12.2022 § 83
	Keusoten mukanaolo SitKo –hankkeessa. Puuttumisen mallin laadinta koulua käymättömyyteen ja koulupudokkuuteen paikallisia toteutuksia hyödyntämällä	PEKE, Kaisa Mannermaa, johtava asiantuntija & Teemu Tiensuu, perhesosiaalityön esimies LASU, Johanna Tervanen, johtava asiantuntija Asiakasohjaus Jaakko Rytkö, lapsiperheiden asiakasohjauksen esimies	SitKo –hankkeen mittarit	Alueellinen Toimenpiteet oppilaan poissaolotilanteissa-malli. Sosiaalityö tuottanut tietoa yhteistyöstä oppilaan tilanteesta <ul style="list-style-type: none"> Tukimateriaalissa Asiakasohjauksen video konsultoinnista KeuSoten ja Tuusulan kunnan intensiivisen tuen pilotti <ul style="list-style-type: none"> Aloitettu yhdessä koulussa yläkouluikäisille keväällä 2022 Laajennettu/laajennetaan neljään muuhun kouluun koskien myös 5.-6.lk syksyllä 2022 Ensimmäiset kokemukset hyviä sekä koulun että soten puolelta Tuloksia tarkastellaan keväällä 2023 Lähdetty pohtimaan alueellisten vanhempainiltojen pitämistä eri lasten ja nuorten hyvinvointiin ja koulunkäyntiin liittyvistä aiheista kuten päihteet, kiusaaminen, yksinäisyys, tulevaisuus... Sitkon ja KeuSoten yhteiset palaverit keväällä 2022 kuukausittain

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet	Toimenpiteet: Keusote	Yhteyshenkilö / Keusote	Mittariehtdotukset	Toteuma 2022
Varhaisen tuen ja mielenterveys-työn hoitopalveluketjujen rakentaminen	1. Rakennetaan seuraavat hoitopalveluketjut a) Vanhemman psyykinen hyvinvointi ja vuorovaikutuksen tuki b) Keskenmeno c) Varhainen vanhemman päihderiippuvuuden tunnistaminen ja puuttuminen d) Psykologiset tutkimukset e) Nepsy-lasten hoitopalveluketju, osana Uudenmaan rakennehanketta	a) Kaisa Mannermaa, johtava asiantuntija b) Saija Numari, koordinoiva esimies c) Kimmo Mäkelä, johtava asiantuntija d) Johanna Alajoutsijärvi, nuorisoasemapalvelujen esimies e) Kaisa Mannermaa, johtava asiantuntija	<ul style="list-style-type: none"> Hoitopalveluketjut valmiit / kuvattu ja käytössä. Seurataan hoitopalveluketjujen toimivuutta ja vaikuttavuutta. 	1 e) Työpajoja pidetty. Malliksi muotoilu ja viimeistely tehdään v. 2023. 1 b) Hoitopolku on valmis 1 c) 1 d) Aloitetaan alkuvuodesta 2023 yhdessä koulupsykologien, perheneuvola- ja neuvolapsykologeihin kanssa. Alkukysely on tehty. 1 e) Nepsy-polun asioissa on ollut kolme Keusoten ja 1 Keusoten kuntia edustanutta jäsentä. Tämän syksyn työstö on tehty Helsinki-keskeisesti. Jatkuu v. 2023.
	Digitaalisten ratkaisujen lisääminen osana palveluita: eroneuvonta-chat, Zoturi, sähköinen yhteydenotto ja tekstiviestiasiakaspalautekysely nuorisoasemalla	Pirkko Hansen-Haug, perheoikeudellisen yksikön esimies (eroneuvonta-chat), Aila Helminen, nuorisoasemapalvelujen esimies (Zoturi, sähköinen yhteydenotto ja tekstiviesti asiakaspalaute)	<ul style="list-style-type: none"> Yhteydenotot, palautteet, vaikuttavuus 	Nuorten nettiauttaminen (Zoturi) 22377 katsottua kertaa, joista 17600 (79 %) kertoo saaneen apua ongelmaansa. Eroneuvonta-chat vuonna 2021 12 chat-keskustelua, v. 2022 oli vain 4 chatkeskustelua, palvelu lopetettu 31.12.2022. Perheoikeudellisessa on hyvä puhelinpalvelu, ajanvaraus ja neuvontapuhelin ja kaikille asiakkaille on pystytty vastaamaan saman päivän aikana. Sähköinen yhteydenottolomake on käytössä Perheoikeudellisissa palveluissa sekä lastenvalvojilla, viime vuonna yhteydenottoja tuli sähköisellä yhteydenottolomakkeella 208, kun kaikkiaan puhelua ja yhteydenottoja yhteensä 3252, joista sähköisellä lomakkeella 208 Perheoikeudellisessa yksikössä on käytössä 1.6.2022 alkaen tekstiviestipalautekysely asiakaspalvelusihteerien ja lastenvalvojien puhelinpalvelussa, mutta en päässyt nyt viimevuotisiin tietoihin nyt Roidussa.
	ACE (Adverce childhood experience) –pilotti käynnistynyt (Mlä): Lapsuudenaikaisten haitallisten kokemusten seulominen ensisynnyttäjiltä sekä kohdennettu tuki ja itsehoito-ohjelma. Myös uusperheet, jos jommankumman vanhemman 1. lapsi.	Saija Numari, koordinoiva esimies	<ul style="list-style-type: none"> ACE –pilotti mittarit Tehtyjen ACE-interventioiden määrä ACE-toiminnan laajentaminen, kuntien määrä 	ACE- pilotti oli Mäntsälässä ja toiminta on laajentunut jo kaikkiin muihin kuntiin paitsi Järvenpään. 1.1- 31.10 välisenä aikana ACE- seulaan osallistunut 25 ensisynnyttäjää Mäntsälästä, Tuusulasta 19 ja Pornaisista 5.
	Nuorten päihdehoitopolun luominen (Tulevaisuuden lastensuojeluhanke)	Aila Helminen, nuorisoasemapalvelujen esimies ja Suvi Salin, lastensuojelun päällikkö	<ul style="list-style-type: none"> <i>Nuorten päihdehoitopolku kuvattu ja käytössä</i> 	Päihdehoitopolku valmis ja koulutukset alkamassa; Nuorisoasemapalvelut, koulukuraattorit ja –psykologit laajasti mukaan koulutuksiin
	Avoimen matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen perhekeskuksen lähipalveluna. Perhekeskuksen jalkautuvat palvelut ja perhekeskuksen toimipisteet & keskitetty kohtaamispaikkatoiminta (kunnat)	Mirva Illi-Lampio, erityisasiantuntija	<ul style="list-style-type: none"> Keusoten tarjoaman lakisääteisen ohjaus- ja neuvontakertojen määrä ja kävijämäärä. Sotepalvelujen lakisääteistä ohjausta ja neuvontaa saaneiden avunsaannin kokemukset kohtaamispaikoissa. 	Varhaisen perheohjauksen jalkautumiset 36 kertaa, työryhmätapaamisia 11, lapsi perheiden asiakasohjauskäyntejä 5 Kuntalaiskysely syksy -22(574 vastaajaa). Kiteytys: Perheet toivovat omassa arkiympäristössään tapahtuvaa viestintää, niin että tietoisuus palveluista sekä palveluun hakeutumisesta vahvistuu ja madaltaa myös kynnystä hakea palvelua.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet	Toimenpiteet: Keusote	Yhteyshenkilö / Keusote	Mittariehdotukset	Toteuma v. 2022
Vaikuttavien menetelmien käyttäminen lasten, nuorten ja lapsiperheiden tukemisessa	Ihmeelliset vuodet -ryhmätoiminnan systemaattinen käyttö perhekeskuspalveluissa ja kunnissa	Tiina Taskila, erityisasiantuntija (invertio-koordinaattori)	<ul style="list-style-type: none"> Kaksi ryhmää toteutetaan alueella vuosittain. Toteutuneet ryhmät ja osallistuneiden määrä. 	Yksi ryhmä toteutunut ja ollaan luomassa osaajaverkostoa. Koulutettuja yhteensä 9 hlöä.
	Nuorten vaikuttavien psykososiaalisten menetelmien implementointi (IPC, CoolKids)	Tiina Taskila, erityisasiantuntija (invertio-koordinaattori)	<ul style="list-style-type: none"> Alueelle koulutettujen määrä, menetelmäohjaajien määrä ja interventioon osallistuneiden määrä (=menetelmien saatavuus alueellisesti). 	IPC valmistunut 31, koulutus kesken 36 henkilöllä. Nuorten CoolKids: valmistunut 4, koulutus kesken 27 henkilöllä. Lasten CoolKids: valmistunut 10, koulutus kesken 17 henkilöllä. IPT-N koulutus kesken 8 henkilöllä. Toteutunut 21-22 75 IPC-interventiota, 37 CoolKids –interventiota nuorille ja 21 yksilö CoolKids-interventiota lapsille ja 2 ryhmää (6 osallistujaa) lapsille.
	Neuropsykiatrisen valmennuksen toimintamallin toteuttaminen alueellisesti yhtenäisesti.	Juha Särkkä, perhetyön esimies	<ul style="list-style-type: none"> Perhekeskuspalveluissa on käytössä alueellisesti yhtenäinen toimintamalli neuropsykiatrisen valmennuksen käyttämiseen. Valmennuksen piirissä olleiden asiakkaiden määrä kunnittain. 	<p>Neuropsykiatrisen valmennus on otettu käyttöön Keusoten perhekeskuspalveluista SHL-perheohjauksen tuottamana vuoden 2022 kuluessa siten, että sitä tarjotaan sosiaalihuollon palveluista perhesosiaalityölle, perheneuvolalle ja Nuorisoasemalle koko Keusote-alueella.</p> <ul style="list-style-type: none"> Nepsy-ohjausjakso on tuotekuvattu. Perheohjaukselta tilataan myös nk. nepsy-painotteista perheohjausta, eli osaamista tarvitaan tilauksen mukaisesti normiohjaustyössä ilman tuotekuvauksen mukaista jaksoa. Eläinavusteisen nepsy-koulutuksen on saanut 2 ohjaajaa ja tuotetta on ehditty pilotoida -22 loppuun mennessä Hyvinkäällä. Tuote suunnattu erit. nuorille, joille sosiaaliset kontaktit/ -paikat eri syistä hankalia <p>Lisäksi 23/26 vakinaisesta perheohjaajasta ja ammatillisesta tukihenkilöstä on nepsy-koulutettuja vuoden -22 loppuun mennessä.</p> <p>Kaikki valmiiksi koulutetut ovat ohjanneet nepsy-jaksoja ja osaamista ylläpidetään nepsy-kouluttajan avulla.</p>

Lasten ja nuorten hyvinvointisunnitelman tavoitteet	Toimenpiteet: Keusote	Yhteyshenkilö / Keusote	Mittariehdotukset	Toteuma v. 2022
Lasten ja nuorten liikkuminen lisääntyy vähän liikkuvien ja liikkumattomien parissa	1. Neuvokas perhe -mallin mukaisen toiminnan toteuttaminen	Saija Numari, koordinoiva esimies	<ul style="list-style-type: none"> Neuvontamateriaali on käytössä alueellisesti yhteneväisesti osana terveystarkastusohjelmaa (kyllä/ei) 	Kyllä
	Keusote mukana alueellisen liikkumis- ja elintapaneuvonnan kehittämisessä	Tero Seitsonen johtava asiantuntija, Marjut Suo ja Katri Patronen erityisasiantuntijat	<ul style="list-style-type: none"> Liikkumis- ja elintapaneuvonnan prosessi kuvattu ja eri toimijoiden käytössä Tehdyt lähetteet 	<p>Urheilukellot nuorten liikkumis- ja elintapaohjannan tueksi –hanke on aloitettu v. 2022 yhteistyössä kuntien elintapa- ja liikkumisneuvonnan asiantuntijoiden kanssa.</p> <p>Lähetteiden määrä: toiminta ei edennyt vielä v. 2022 aikana käyttöönottoaiheeseen.</p>

4. IKÄÄNTYNEIDEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman vastaavuus alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteet 2020-2025 →	TAVOITE 1	TAVOITE 2	TAVOITE 3	TAVOITE 4	TAVOITE 5	TAVOITE 6	TAVOITE 7
Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman tavoitteet (alla)	Sairastavuus vähenee	Liikunta lisääntyy liikkumattomien ja vähän liikkuvien keskuudessa	Ylipainoisten ja lihavien määrä laskee	Yksinäisyyden kokemus vähenee	Sähköinen omahoito ja asiointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä lisääntyy	Mielenterveysongelmien määrä vähenee	Päihteiden (nikotiinituotteet, alkoholi, huumeet) käyttö vähenee
Edistetään ikääntyvän väestön hyvinvointia ja osallisuutta	●	●		●	●	●	●
Edistetään ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä riskiryhmät tunnistaen	●	●	●	●	●	●	●
Tuetaan kotona asuvan toimintakyvyltään rajoittuneen ikääntyneen toimintakykyä ja osallisuutta	●	●		●	●	●	●
Parannetaan ikääntyneiden palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta	●	●		●	●	●	●

**Edistetään ikääntyvän väestön hyvinvointia ja osallisuutta.
Palvelurakenteen painopisteen muuttaminen ennaltaehkäisevämpään suuntaan**

Keusote, Toimenpiteet	Keusote, Mittariehdotukset	1.1. -30.6	1.7.-31.12
Vahvistetaan yhteistyötä kuntien, 3-sektorin, yksityisten palveluntarjoajien ja neuvostojen kanssa. Monipuolinen palvelutarjonta lisää asiakkaan valinnan mahdollisuuksia.	Monipuolinen palvelutarjonta (Keusoten rekisteröityneet palveluntuottajat) 3-sektorin ja kuntien aloitetut yhteistyöt Keusote n kanssa	Kokous 28.2 Keusote sisäinen <ul style="list-style-type: none"> Palveluntuottajien saatavuuden ja löydettävyyden selkeyttäminen Keusoten nettisivuilla: yrityshakemisto ilmoittautuneille palveluntuottajille Palveluntuottajien omavalvonnan vahvistaminen-laadukkaat palvelut Palveluntuottajien ohjaus- ja neuvontatilaisuudet kaksi kertaa vuodessa. Painopisteenä omavalvonta, toteutunut kevät 2022. 	<ul style="list-style-type: none"> Tuusulanjärven reuma on ottanut käyttöönsä JUSTin 2 kuntosalivuoroa järjestönsä asiakkaille. Keusote ja Järjestöneuvottelukunnan teemaverkostot yhdessä muiden toimijoiden kanssa on aloittanut ilmiöapajatyöskentelyn tarvittavien toimenpiteiden löytymiseksi Uusi palveluntuottajahaku julkaistu Keusoten sivuilla ilmoittautuneille palveluntuottajille: asiakkaan näkökulma ja saavutettavuus huomioitu Omavalvonnan ohjeistus 10/2022: palveluntuottajan omavalvonnan vahvistaminen toteutuu
Omaishoitoa tukevan palvelukokonaisuuden kehittäminen yhteistyöverkostojen kanssa	Palvelukokonaisuuden kuvaus on tehty/ei ole tehty	Kuvaus on tehty: *omaishoidon viestintäsuunnitelma on laadittu yhteistyössä omaishoitajärjestöjen ja Keusoten viestinnän ja ikäihmisten ja vammaisten palvelujen kanssa * hyvinvointi- ja terveystarkastukset yhteistyössä Tepasan kanssa * omaishoidon kehittämisyöryhmä tapaamiset 2 x vuodessa * omaishoidettavat hoitoisuusryhmä 2-3 kotihoidon lääkäripalvelujen piirissä Järvenpää ja Nurmijärvi alkaen 2022 (laajeneminen kaikkiin kuntiin?)	Kuvaus on tehty: *omaishoidon viestintäsuunnitelma on laadittu yhteistyössä omaishoitajärjestöjen ja Keusoten viestinnän ja ikäihmisten ja vammaisten palvelujen kanssa * hyvinvointi- ja terveystarkastukset yhteistyössä Tepasan kanssa * omaishoidon kehittämisyöryhmä tapaamiset 2 x vuodessa * omaishoidettavat hoitoisuusryhmä 2-3 kotihoidon lääkäripalvelujen piirissä Järvenpää ja Nurmijärvi alkaen 2022 (laajeneminen kaikkiin kuntiin?)
Neuvonta ja asiakasohjaus on ennaltaehkäisevää toimintaa	Yhteydenotoista muille toimijoille ohjattavien asiakkaiden määrä? (%)	Ikäihmisten neuvonnasta ja ohjauksesta sekä virka-aikaisesta sosiaalipäivystyksestä on ohjattu muille kuin Keusoten toimijoille 29% asiakkaista.	Ikäihmisten neuvonnasta ja ohjauksesta sekä virka-aikaisesta sosiaalipäivystyksestä on ohjattu muille kuin Keusoten toimijoille 25% asiakkaista
Ikääntyneet osallistuvat toiminnan/palveluiden suunnitteluun, kehittämiseen ja palveluiden arvioimiseen.	Toimintamalli on tehty/ei ole tehty	Työpaja osallisuuden kanssa syyskuulla Yli 70-vuotiaille toteutettiin sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakaskokemuskysely (lisätietoa)	Ikääntyneitä on asukaskehittäjätoiminnan kautta kutsuttu kehittämistyöhön (kts asukaskehittäjätoiminta) Syksyn työpajan asioiden jatkotyöstö käynnissä.

**Edistetään ikääntyvän väestön hyvinvointia ja osallisuutta
Aktiivisen ikääntymisen tukeminen hyvinvointia ja osallisuutta**

Keusote, Toimenpiteet	Keusote, Mittariehdotukset	1.1. -30.6	1.7.-31.12
<p>Digitalisaation ja teknologian avulla tuetaan yksilöllisin ratkaisuin palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja esteettömyyttä. Mahdollistetaan osana kotona asumisen tukipalveluja</p>	<p>Vakiintuminen palveluihin, käytön laajeneminen</p> <p>Etäpalveluissa näkökulma osallisuuden ja sosiaalisen kanssakäymisen vahvistaminen (ei hoivaa korvaavat käynnit)</p>	<p>Etäpäivätoimintaa on laajennettu vakiintuneen toiminnan lisäksi. Maaliskuussa 2022 käynnistyi etäpäivätoiminta Nurmijärvellä kotihoidon etähoivan asiakkaille. Etäpäivätoimintaa on nyt kaikissa Keusoten kunnissa. Hyvinkäällä alkoi etäpäivätoiminnan pilotti omaishoidon asiakkaille maaliskuussa 2022. Koti TV kattavuus koko Keusote. Etäkuntoutus on ollut käytössä Mäntsälässä, laajeneminen (TUL-kotihanke) puitteissa. TUL-kotihanke tukee toiminnallista käyttöönottoa kaikissa palveluissa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Etäpäivätoiminta siirtynyt etähoivan yksikköön 11/2022. Muutoksen johdosta toimintaa kehitetty ja ryhmät keskitetty kolmelle päivälle. Ryhmän ohjaamiset keskitetty yhdelle hoitajalle koko Keusoten alueella. - Etäpäivätoiminta suunnattu tällä hetkellä etähoivan asiakkaille. - Omaishoidon asiakkaat integroituneet jo olemassa oleviin ryhmiin. - Etäkuntoutus on kuntoutuspalvelujen toimintaa.
<p>Liikuntalähete otetaan toimintatavaksi. Sopimuksessa kannustetaan ikääntyneitä arkiliikkumiseen ja toimintakyvyn ylläpitämiseen.</p>	<p>Liikuntaneuvontaan ohjautuneiden määrä</p>	<p>N. 20 Keusotesta kuntien liikunta- ja elintapaneuvontaan ohjautunutta asiakasta (sis. kaikki ikäryhmät)</p>	<p>Vuonna 2022 yhteensä n. 41 Keusotesta kuntien liikunta- ja elintapaneuvontaan ohjautunutta asiakasta (sis. kaikki ikäryhmät)</p>

**Edistetään ikääntyvän väestön hyvinvointia ja osallisuutta
Yksilön ja lähipiirin vastuu hyvinvoinnista ja toimintakyvystä**

Keusote, Toimenpiteet	Keusote, Mittariehdotukset	1.1. -30.6	1.7.-31.12
<p>Vahvistetaan yksilön hyvinvointitietoutta (ravitseminen, liikunta, uni jne)</p>	<p>Yksilöllinen hyvinvointisuunnitelma (määrä), palvelusuunnitelma sisältää</p>	<p>Ei toteudu suunnitelmallisesti geriatrisen keskuksen palvelusuunnitelmassa erikseen kirjallisena suunnitelmana.</p>	<p>Ei toteudu suunnitelmallisesti geriatrisen keskuksen palvelusuunnitelmassa erikseen kirjallisena suunnitelmana.</p>
<p>Itsearviointin ja omahoidon vahvistaminen sähköisten palveluiden avulla. Palvelujen markkinoiminen ja opastaminen mm. messuilla ja infotilaisuuksissa.</p>	<p>Laadullinen kuvaus</p>	<p>Läsnätilaisuuksia (infomateriaalien jako ja opastus) ei ole järjestetty Covid-19 tilanteesta johtuen. Ikääntyneet ovat olleet mukana kuvaamassa HYTE-allianssin polkuja. Poluissa ovat aina mukana sähköinen omahoito ja asiointi ja sisältää huomioidaan myös ikääntyneiden toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. KotiTV näkyi Keusoten alueella maksutta raportointikauden ajan. Lähetysten peittävyys 100 %. Asukastyytyväisyyttä arvioitiin netissä olevalla verkkokyselyllä ja kanava on koettu hyväksi tavaksi tavoittaa ikääntyneet.</p>	<p>Läsnätilaisuuksissa tapahtuva menetelmien (ml. Omaolon itsearviointi) markkinointi on ollut haasteellista yhä Covid-19 tilanteesta johtuen. Yhdet ikääntyneille kohdennetut lähimessut mahdollistuivat raportointikaudella.</p> <p>Sekä apteekkien että Keusoten ikääntyneiden asiakasohjauksen kanssa pidetyissä tapaamisissa on kerrottu sähköisten palvelujen valikoimasta.</p> <p>Netittömien ikääntyneiden KotiTV-kanavan näkyvyys loppui Keusotesta riippumattomista syistä. Vastaavaa TV-kanavaa ei ole markkinoilta löytynyt käyttöön otettavaksi.</p>

**Edistetään ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä riskiryhmät tunnistaen
Ikäihmisten hyvinvointia ja terveyttä edistetään erityisesti riskiryhmät huomioiden**

Keusote, Toimenpiteet	Keusote, Mittariehdotukset	1.1. -30.6	1.7.-31.12
Tunnistetaan riskiryhmiin kuuluvat asiakkaat.	Rai (Kansallinen toimintakykymittari) Mm. Audit (alkoholin riskimittari), GDS (Masennus-seula) , MMSE (muistitesti), jne	osallistujat Hyvinkään ja Järvenpään etsivän vanhustyön projekteissa RAI mittaritiedot riskiryhmistä; audit, gds, mna, yksinäisyys, turvallisuus	- RAI mittaritietoja riskiryhmiin kuuluvista asiakkaista tunnistettu RAI:n perusteella. Laatuindikaattoreilla luotu kuukausittain tilastoja, seuranta jatkuu vuonna 2023 3 kk välein.
Vahvistetaan yhteistyötä 3-sektorin ja muiden toimijoiden kanssa sekä turvataan sujuvat palveluketjut.	Rai (Kansallinen toimintakykymittari) Mm. Audit(alkoholin riskimittari), GDS (Masennus-seula) , MMSE (muistitesti), jne	Keusote (Marjut Suo) osallistuu Järjestöneuvottelukunnan kokouksiin ja Hyte-allianssin kautta jatketaan ennaltaehkäisevien polkujen kuvaamista. RAI:sta saatavat mittaritiedot? Palveluihin ohjautumisen riskimittari (RAI CA)	- RAI käyttöä laajennettu kokonaisuudessaan. Palveluntarvetta arvioidaan RAI mittaritietojen perusteella (CA+HELSA).
Vastaanottopalveluissa tunnistetaan yli 70 vuotiaat, joilla on 6 tai useampi lääke käytössään ja laaditaan heille yksilöllinen terveys- ja hoitosuunnitelma.	Tunnistettujen määrä	Osana vastaanottopalvelujen toimintamallia tunnistetaan yli 70 vuotiaat, joilla on 6 tai useampi lääke käytössään ja heille laaditaan yksilöllinen terveys- ja hoitosuunnitelma. Lukumäärää ei saatavissa, raportointi kehitteillä.	Osana vastaanottopalvelujen toimintamallia tunnistetaan yli 70 vuotiaat, joilla on 6 tai useampi lääke käytössään ja heille laaditaan yksilöllinen terveys- ja hoitosuunnitelma. Lukumäärää ei saatavissa, raportointi kehitteillä.
Kaatumisten ehkäisyn toimintamalli yhteistyössä HUS, kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä Keusoten toimijoiden kanssa.	Toimipisteissä sovittu käytäntö yli 65v asiakkaiden kaatumisriskin arviontiin.	Kaatumisen ehkäisyn alueellista toimintamallia suunniteltu säännöllisissä yhteistyötapaamisissa, geneerinen malli valmis, jalkautussuunnitelma tehdään syksyllä -22.	Kaatumisen ehkäisyn alueellista toimintamallia suunniteltu säännöllisissä yhteistyötapaamisissa. Kaatumisen ehkäisyn toimintamallin jalkauttamisen hankkeistaminen käynnistetty.
Huoli puheeksi- koulutukset toimintatavaksi. Tavoitteena ikääntyneiden hyvinvointiin vaikuttavien riskien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen.	a)Koulutukset määrä b) Koulutettujen määrä	a)Koulutus ikäihmisten asiakasohjaus ja neuvonta henkilöstölle 1/2022. b)Osallistujia 8	Ei tilattuja koulutuksia

**Edistetään ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä riskiryhmät tunnistaen
Oikea-aikainen palvelu**

Keusote, Toimenpiteet	Keusote, Mittariehdotukset	1.1. -30.6	1.7.-31.12
<p>Palveluntarpeen arviointi, tunnistaminen ja asiakkuuden kohdentaminen oikeaan palveluun kaikilla toimialoilla (toimialojen välinen yhteistyö).</p>	<p>Toimintamalli kuvattu/ei ole kuvattu</p>	<p>Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen osalta tehty yhteistä määritelmää. Lisäksi vahvistettu henkilöstön palveluohjauksella hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen keinoilla. Asiakkaan kohdentaminen oikeaan palveluun Keusoten sisäisissä palvelupoluissa on tehty tarkennuksia ja yhteistyötä asiakkaan palvelun saannin sujuvoittamiseksi.</p>	<p>Asiakkaan kohdentaminen oikeaan palveluun Keusoten sisäisissä palvelupoluissa on tehty tarkennuksia ja yhteistyötä asiakkaan palvelun saannin sujuvoittamiseksi: esim. Arki-tiimin kehittämishanke.</p>

**Edistetään ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä riskiryhmät tunnistaen
Monimuotoiset asumismuodot**

Keusote, Toimenpiteet	Keusote, Mittariehdotukset	1.1. -30.6	1.7.-31.12
<p>Tuetaan ikääntyneiden ennakointia ja varautumista asumisasioissa yhteistyössä alueellisen Erityisasumisen yhteistyöryhmän kanssa.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Itsearviointi, b) Tunnistaminen, c) Ohjaaminen kotona asumista tukevaan asumiseen. 	<p>Toimintatapa on kuvattu asiakasohjauksessa, geriatr isessa keskuksessa ja kotihoidon neuvotteluissa. (Rai arvioinnista nousevat asumisen haasteet.)</p>	<p>Asumisen haasteiden mittaritietojen hyödyntäminen RAI CA ja HC osalta;asumisen ongelmat, haasteet, turvallisuus, riski joutua palveluiden piiriin.</p> <p>Keusoten asiantuntijat tekevät yhteistyötä kuntien edustajien kanssa esim. Ikääntyneille suunnatut asumisenmessut ja muu hyte -toiminta.</p> <p>Keusoten sivujen kautta tiedon jakaminen- Asuminen ja hoiva ikääntyneille/Esteetön asuminen.</p> <p>Asiakas –ja palveluohjauksen työtapaan sisältyy asumisen ohjaus ja neuvonta..</p> <p>Kuntien ja Keusoten yhteinen asumisen kehittämissuunnitelma on saanut uuden nimen eli Asumisen ratkaisut ja turvalliset asuinympäristöt</p>	<p>-RAI toimintakyky mittarista saatujen tietojen avulla (CA+HC) pystytään tunnistamaan ikääntyneiden asumisen haasteita, ongelmia ja riskiä joutua palveluiden piiriin. Asiakkaan omaa osallisuutta ja vaikuttavuutta arviointiin korostetaan.</p>

**Tuetaan kotona asuvan toimintakyvyltään rajoittuneen ikääntyneen
toimintakykyä ja osallisuutta
Yhteisöllisen vapaa-ajan toiminnan kehittäminen**

Keusote, Toimenpiteet	Keusote, Mittariehdotukset	1.1. -30.6	1.7.-31.12
Kehitetään yhteistyössä kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnan, seurakuntien, 3-sektorin ja neuvostojen kanssa sekä muiden toimijoiden kanssa	Uudet toiminnot ja hankkeet on kuvattu	Kokous 28.2 Keusote sisäinen ja 8.9. työpaja keusoten ja kuntien edustajille. Työstetään tehtävänjakoa ilmiöiden perusteella.	Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden teemaverkoston ilmiöpajatyöskentely 23.11.2022 Neuvottelut aloitettu uudelleen uskonnollisten yhteisöjen kanssa. Kuntayhteistyö jatkuu alueellisena ja kuntakohtaisena.
Hyödynnetään digitalisaatiota ja teknologiaa osana yhteisöllistä vapaa-ajan toimintaa sekä osana hoidollisia palveluja (esim. etäpäivätoiminta, koti-tv)	Etäpäivätoimintaan osallistuneiden määrä ja koti-tv:stä saatu palaute	Etäpäivätoiminnan lähetys kotihoidon etähoivan asiakkaille kerran viikossa Hyvinkää, Nurmijärvi, Mäntsälä / Pornainen ja Tuusula. Kaksi kertaa viikossa Järvenpään etähoivan asiakkaille. Kerran viikossa Hyvinkään omaishoidon asiakkaille. Paikalla yhdessä lähetyksessä on 2-5 asiakasta. Sama asiakas osallistuu aina omaan ryhmään joka viikko. Etäpäivätoiminnan laajentaminen myös ei kotihoidon / omaishoidon asiakkaille tulevaisuudessa.	Etäpäivätoiminnan lähetys kotihoidon etähoivan asiakkaille kerran viikossa, kuusi alueellista ryhmää. Paikalla yhdessä lähetyksessä on 2-5 asiakasta. Sama asiakas osallistuu aina omaan ryhmäänsä. Etäpäivätoiminnan laajentaminen myös ei kotihoidon asiakkaille tukipalveluna kehitteillä.

**Tuetaan kotona asuvan toimintakyvyltään rajoittuneen ikääntyneen
toimintakykyä ja osallisuutta**
Tukipalvelu-, kotihoidon- ja omaishoidon asiakkaiden osallisuuden lisääminen ja omaishoitajien jaksamisen tukeminen

Keusote, Toimenpiteet	Keusote, Mittariehdotukset	1.1. -30.6	1.7.-31.12
Tuetaan asiakasta ja vahvistetaan yhteistyötä hänen lähipiirinsä kanssa.	Itsensä yksinäiseksi tuntevat (Sotkanet ind. 4286, 4287/ RAI)	Sotkanet tiedot saadaan syksyllä 2023 RAI mittarituloksien hyödyntäminen ; läheisapu ja sosiaaliset suhteet (yksinäisyys) mittarituloksina	<ul style="list-style-type: none"> - RAI mittarilla voidaan mittaroida laatumoduulista yksinäisyys , läheisapu ja sosiaaliset suhteet. Läheisavun kartoittamiseen on tehty oma lomake RAI kysymysten tueksi. Omaishoidossa seurattu erityisesti RAIN avulla omaisten jaksamista. - Vuonna 2023 seurataan RAI laatumoduulin avulla 3 kk välein " sosiaalinen toiminta ja yksinäisyys" indikaattoria.
Alueellisen/kunnallisen toiminnan järjestäminen yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.	Tapahtumien sisältö ja määrä	Kokous 28.2 Keusote sisäinen ja 8.9. pidetään Keusoten ja kuntien yhteinen ilmiötyöpaja. Keski-Uudenmaan omaishoitajat Ry verkostotapaamiset, Kanta-Hämeen omaishoidon verkoston tapaamiset (Hyvinkään omaishoitajat Ry) ja ensitietopäivä- Keusotella aiesopimus oheisten järjestön kanssa	<ul style="list-style-type: none"> • Ilmiöpaja 23.11.2023 • Keusote-kiertue siirtyi tammi-helmikuulle hyvinvointialueen aloituksen viestintätarpeen vuoksi.
Tuetaan omaishoitajien asemaa ja jaksamista monipuolisin palveluin (Omaishoitajien terveystarkastusten kehittäminen)	Omaishoitajien terveystarkastusten määrä	Omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastusten suunnittelutyö on käynnistynyt yhteistyössä Tepasän kanssa. Omaishoitajat varaavat tarkastusajankohdan oman kunnan terveyskeskuksesta- malli vakioidaan Keusoten alueelle	Terveystarkastukseen kutsuttu halukkaat omaishoitajat ja toteutettu v. 2023 aikana. Toimintamalli vakioitunut ja toteutuu jatkuvana toimintana.
Omaishoitajille suunnattu kuntoutus Keusoten kuntoutuskeskuksessa	Kuntoutuskurssin käyneiden (omaishoidettavien)/omais hoitajien määrä, (geriatrinen kurssi)	Geriatrinen kurssi 17 osallistujaa Omaishoidon kurssi 45 osallistujaa	Geriatrinen kurssi 28 osallistujaa Omaishoidon kurssi 37 osallistujaa

**Parannetaan ikääntyneiden palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta
Kuntalaisten asioiminen yhdenmukaistuu ja palvelun saavutettavuus paranee**

Keusote, Toimenpiteet	Keusote, Mittariehdotukset	1.1. -30.6	1.7.-31.12
Asiakkaiden matalan kynnyksen sähköisen asioinnin mahdollisuuksia lisätään	Kuvatut Hyte-allianssipolut, määrä	Sähköinen omahoito ja asiointi on tasavertaisesti halukkaiden käytettävissä kaikkien ikäryhmien palveluja kehitettäessä. Ikääntyneet ovat olleet osallisina Hyte-allianssin ennaltaehkäisevien polkujen kuvaamisessa. Poluissa kuvataan aina myös sähköinen omahoito ja asiointi sen eri käyttömahdollisuuksin (esimerkiksi itsenäinen tiedonhaku, omahoidon tuki, yhteydenotto)	Sähköinen omahoito ja asiointi on huomioitu ikääntyneiden osalta tasavertaisesti muihin ryhmiin verraten, jolloin sähköiset palvelut ovat kaikkien halukkaiden käytettävissä. Omaolon hyvinvointia ja terveyttä tukevat sähköiset menetelmät on aina osana Hyte-allianssin asukaspolkuja, joita ikääntyneet ovat olleet kuvaamassa. Työskentely tapahtui raportointikauden ajan Teamsissä, joka on mahdollisesti ollut este/haaste osallistumiselle.
Neuvontaa ja asiakasohjausta kehitetään yhteistyötä vahvistamalla	Ei mitattavissa – laadullinen	-Hankekokonaisuuteen? -Kootaan yhteen näkökulmat eri alueilta -Lähineuvonnan kehittäminen -Asiakkaan huomioiminen - ei pompottelua. Autetaan asiakasta siinä palvelussa, missä hän on esim. konsultoimalla muita. Palvelupolkujen kuvaaminen. -Tietoisuus kuntien ja 3.sektorin palveluista, jotta osataan ohjata oikein -Monitahoiset case-tiimit esim. Ikäihmisten asiakasohjaus ja geriatrinen keskus	Lähineuvontapilotti Justissa yhteistyössä tepasa + asiakasohjaus, tulevaisuuden sote-keskus hanke Case-tiimit geriatrinen keskus ja ikäihmisten asiakasohjaus Yhteistyörakenteita luotu: mm. Miepä- ja sas-yhteistyöpalaverit ja arki-tiimin yhteistyöpalaverit.
Alueellisesti yhdenveroiset sosiaali- ja terveystalvet (mm. lääkäripalvelut)	mm. Hoitotakuun toteutuminen	Hoitotakuun toteutumista vastaanottopalveluissa (yhteydensaannin vasteajat, lääkäriin ja hoitajalle pääsy) raportoidaan kuukausittain verkkosivuilla . Yhteydensaannin osalta hoitotakuu ei ole toteutunut.	Hoitotakuun toteutumista vastaanottopalveluissa (yhteydensaannin vasteajat, lääkäriin ja hoitajalle pääsy) raportoidaan kuukausittain verkkosivuilla . Yhteydensaannin osalta hoitotakuu ei ole toteutunut.

**Parannetaan ikääntyneiden palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta
Palvelujen saatavuus ja laatu on hyvää asiakaspalautteen perusteella**

Keusote, Toimenpiteet	Keusote, Mittariehdotukset	1.1. -30.6	1.7.-31.12
Asiakaskokemuksen mittaaminen vakiinnutetaan osaksi kaikkea palvelutoimintaa: mm. asiakastytyväisyyskysely toteutuu kaikissa palveluissa	Roidu (asiakaskokemusmittari) RAI palvelutarpeen arvioinnista-asiakaspalautte	RAI asiakaspalautte kerätty - saisiko tähän mainintaa tuloksista?	- RAI palvelutarpeen arvioinnista asiakaspalautetta on annettu 168 kpl . Muutamaa lukuun ottamatta (muutama 8 ja yksi 7) arvosana on ollut 9 tai 10. Myös sanallista arviota annettu numeraalisen lisäksi mm; <i>Olen tyytyväinen tähän käyntiin. Tämä oli miellyttävä käynti. Sain puhua sinulle asioistani ja sinä puhuit minulle. Toivon, että tulet uudestaan</i>

5. EHKÄISEVÄN PÄIHDE- JA RIIPPUVUUSTYÖN SUUNNITELMA

Terveyden edistäminen,
yleinen ehkäisevätyö,
mahdollisuuksien luominen

Primaaripreventio

Tunnistaminen,
riskien ehkäisy ja
haittojen vähentäminen

Sekundaaripreventio

Hoito ja kuntoutus, haittojen
vähentäminen ja ehkäisy
sekä korjaava työ

Tertiaaripreventio

Kolmas sektori (vertaistuki, kokemusasiantuntijat, järjestötoiminta) + uskonnolliset yhteisöt

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Ohjaus, tuki ja neuvonta. Riskien varhainen tunnistaminen

Alueellinen ehkäisevän päihdetyönryhmä

Seudullinen toimintasuunnitelma
Viestintä ja tiedon tuottaminen
Kohdennettu kampanjointi
Alueellinen ehkäisevän työn suunnitelmat ja -kertomukset

Keusote, sosiaali- ja terveyspalvelut

Paikalliset EPT-suunnitelmat ja työryhmät

- Paikallinen toimintasuunnitelma
- Paikalliset hyvinvointisuunnitelmat ja -kertomukset
- Erilaiset ryhmät

Alueelliset
työryhmät

ESH

Kunta (6) mukana monialaisessa yhteistyössä

Ehkäisevän päihde- ja riippuvuustyön suunnitelma 2022-2025

Painopistealue

Tavoitteet ja toimenpiteet

Ehkäisevätyö on osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kaikissa toimintaympäristöissä

Indikaattori- ja muun tiedon kautta määritellään vuosittaiset toimenpiteet

- Tarkistetaan vuosittain alueellinen toiminta, viestintä ja vastuut (vuosikello)
- Peilataan toimenpiteitä paikallisiin suunniteltuihin toimintoihin, viestintään ja vastuihin (kuntayhteistyö)
- Kuntakysely vuosittain (alkaa ehkäisevän päihdetyön viikolla – 1kk)
- Omat toimenpiteet riippuvuuksille:
  - Savuton Suomi 2030
  - Pidä pääsi -kiertue (7. ja 9. luokkalaisille), toteutus Elämäni sankari
  - Aikuistuvan nuoren mielenterveys ja päihdepalveluiden kiertue alueen ammattioppilaitoksissa
  - Luodaan toimintasuunnitelma pelihaittojen ehkäisemiseksi

Riskiryhmien tunnistaminen Keusoten ja muiden toimijoiden palveluissa

- Työttömien terveystarkastukset
- Päihdekyselyt (mm. Audit, Adsume)
- Tupakoimattomuuden tunnistus
- Monialainen sotetiimimalli

Ehkäisevä päihdetyö kuuluu kaikille – verkostotyön vahvistaminen

- Vuosittainen ilmiötyöpajatyöskentely alueen monilaisten toimijoiden kanssa
- Asiantuntijatuki

Kansansairauksien ennaltaehkäisy ja hyvinvointi – ja terveyserojen kaventaminen

Henkilöstön osaamisen turvaaminen

- Koulutukset ja koulutuksista tiedottaminen
- Tiedottaminen/viestintä

Tieto ja ymmärrys lisääntyy kuntalaisilla terveellisistä elintavoista

- Materiaalin tuotto – viestintä/tiedottaminen
- Keusoten omat palvelut - viestintä/tiedottaminen
- Järjestöyhteistyö – viestintä/tiedottaminen
- Seminaarit/webinaarit/kuntakierrokset

Viranomaisten, elinkeinon ja muiden toimijoiden yhteistyö laajenee (Pakka-malli)

- Pakka-toimintamalliin ja kuntien toimintaan perehtyminen sekä pyritään yhtenäistämään alueen toimintaa

Painopiste:

Ehkäisevätyö on osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kaikissa toimintaympäristöissä

Toimenpide	Alahanke	Aikataulu	Tilannekuva: Ei aloitettu, käynnissä, valmis	Mittariehdotus	2022
Indikaattori- ja muun tiedon kautta määritellään vuosittaiset toimenpiteet	Tarkistetaan vuosikellon mukainen alueellinen toiminta, viestintä ja vastuut vuosittain 2022-2025	Joulukuu ja kesäkuu suunnitelman tarkistus ja indikaattoritiedon mukaisesti syys-lokakuu - jatkuvaa	Käynnissä	Laadullinen kuvaus	Ajantasaista indikaattoritietoa ei ole saatavilla. Suunnitelma valmistuttua syksyllä 2022 aloitettiin ehkäisevän työn kuntakorttien lanseeraus kuntien kanssa
	Kuntalaiskysely (THL:n pohja)	Vuosittain marraskuussa	Käynnissä	Kuntalaisten vastausten mukaiset toimenpiteet	Vuoden 2021 kyselyn toimenpiteet: vanhustenviikon lääkeinfo (video), Pidä pääsi kiertue 7-9 luokkalaisille, vuosikello sometiedotus), Vastaajia v.2022 oli 265.
	Verrataan paikallisiin suunnitelmiin ja niiden toimintoihin, viestintään ja vastuihin	Suunnitelmien aikataulun mukaisesti	Käynnissä	Laadullinen kuvaus	Suunnitelmien yhteen kuvaaminen aloitettu.
	Nikotiinituotteet -Tupakointi /nuuska • Savuton Suomi 2030 -suunnitelma	Aloitus 2023	Aloitus 2023	Toimintasuunnitelma on tehty kyllä/ei	Aloituskokous pidetty ja jatkosuunnitelman laadinta keväällä 2023.
	Päihteet (alkoholi, huumeet) • Pidä pääsi (7-9lk) • Aikuistuvan nuoren mielenterveys ja päihdepalvelut –kuntakiertue • Päihde chat (Zoturissa)	Syksy 22-kevät 23 Syksy 22 jatkuvaa	Käynnissä Syksy 2022 Käynnissä	• Osallistujat, heiltä saatu palaute ja suunnitellut jatkotoimenpiteet • Koulut ja osallistujien määrä • Käyttäjämäärä	• Alueen koulut (-1), kyselyyn 7-9 luokkalaisia vastanneita yhteensä 4353, 7 lk 1606, 8 lk 1422, 9 lk 1302. Oppitunnit kolme koulua syksyllä 2022, kolme koulua keväällä 2022. Keväällä 2023 jatkosuunnitelma yhteiskokous. Puolet vastaajista koki keskustelun tärkeänä. • Ammattioppilaitoskiertue ei toteutunut syksyllä 2022. • Huolikartoituksia 1221, 14% soitoista ja Tarinauttamisessa 2015 (vuoden neljänneksi suosituin teema), lievää kasvua
	Pelaaminen Luodaan toimintasuunnitelma pelihaittojen vähentymiseksi	Aloitus elokuu 2022	Käynnissä	Toimintasuunnitelma on tehty kyllä/ei	Aloituskokous pidetty – suunnitelman laadinta kevät 2023

Painopiste:

Ehkäisevätyö on osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kaikissa toimintaympäristöissä

Toimenpide	Alahanke	Aikataulu	Tilannekuva: Ei aloitettu, käynnissä, valmis	Mittariehdotus	2022
Riskiryhmien tunnistaminen	a) Työttömien terveystarkastukset	jatkuvaa	Käynnissä	Tarkastusten määrä	Tarkastusmääriä ei saatu Keski-Uudellamaalta.
	b) <ul style="list-style-type: none"> Audit systemaattisesti käytössä asiakaskohtaamisissa (aikuiset) Adsume (koululaiset ja opiskelijat) Neuvoloissa, laajennettu päihdekysely (HUSin kanssa, audit, lääkkeiden väärinkäyttö, huumeet) Tuki päihdevanhempien lapsille/nuorille - terveysneuvonta	Jatkuvaa Jatkuvaa Jatkuvaa	Käynnissä	Määrä ja vaikuttavuus (laadullinen kuvaus) Laadullinen kuvaus Laadullinen kuvaus Laadullinen kuvaus	<ul style="list-style-type: none"> Audit käytössä asiakaskohtaamisissa arvion mukaan rutiinisti. Adsume päihdemittari teetetään kaikille 8 – luokan oppilaille rutiinisti. Laajennettu päihdekysely teetetään kaikille raskaana oleville raskausviikoilla 8-10. Päihdeperheet pyritään tunnistamaan ja kohdentamaan tarvittava tuki kaikille tarvitseville
	c) Monialainen sotetiimi malli	2022 kuvataan ja 2023 otetaan käyttöön	Käynnissä	Toimintamalli kuvataan, otetaan käyttöön	Malli on kuvattu ja otetaan käyttöön 2023
	d) Raskaana olevien ja lapsiperheiden vanhempien tuki tupakoimattomuuteen on tunnistettu ja työn alla.	Jatkuvaa	Käynnissä	Äitien määrä ja tupakoinnin lopettaminen	Äitien määrä oli vuonna 2022, 921. tupakoinnin lopettamisesta ei ole olemassa tilastotietoa. Käytössä on tupakoivan raskaana olevan perheen hoitopolku.
Ehkäisevä päihdetyö kuuluu kaikille – verkostotyön vahvistaminen	a) Vuosittainen ilmiötyöpajatyöskentely alueen toimijoiden kanssa (17.5.2022)	Vuosittain	Käynnissä	Määrä/kerrat ja osallistujat	Korona esti vielä keväällä 2022 ilmiötyöpajatyöskentelyn. Päihde ja mielenneveys ilmiöpaja järjestetään helmikuussa 2023.
	b) Asiantuntijatuki	Jatkuvaa	Käynnissä	Laadullinen kuvaus	Kokemusasiantuntija toimintaa kehitettiin vuonna 2022 palkkioiden ja ohjeiden yhdenmukaistamisella palvelualueilla yhetisesti.

Painopiste:

Kansansairauksien ennaltaehkäisy & hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen

Toimenpide	Alahanke	Aikataulu	Tilannekuva: Ei aloitettu, käynnissä, valmis	Mittariehdotus	2022
Henkilöstön osaamisen turvaaminen	a) Koulutukset henkilöstölle (Keusote ja kunnat) mm. <ul style="list-style-type: none"> mm. huoli puheeksi ikäntyneen päihdepolku tunnetuksi sisäisen viestintä HYTE-allianssi poluista/prosesseista	Jatkuvaa	Käynnissä	Koulutusten määrä, osallistujien määrä, laadullinen kuvaus	<ul style="list-style-type: none"> Huoli puheeksi koulutuksia järjestettiin kaksi, joissa oli yhteensä 20 osallistujaa. Lähineuvontapisteen koulutuksia kaksi Keunetin kautta viestitetty henkilöstölle Tukea hyvinvointiin ja terveyden kokonaisuudesta yleisesti sekä uusien artikkelien julkaisusta.
Tieto ja ymmärrys lisääntyy kuntalaisilla terveellisistä elintavoista	b) Sähköiset palvelut <ul style="list-style-type: none"> Omaolon sähköinen terveystarkastus ja hyvinvointivalmennukset Nuorten nettiauttaminen (Zoturi)	Jatkuvaa	Käynnissä	Määrä	<ul style="list-style-type: none"> Duodecim STAR –tarkastus ja Omaolon sähköinen terveystarkastus yhteensä 902 tarkastusta/vuosi Nuorten nettiauttaminen (Zoturi) 22377 katsottua kertaa, joista 17600 (79 %) kertoo saaneen apua ongelmaansa
	c) Ennaltaehkäisevä materiaali Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen nettisivuille, some,	Jatkuvaa	Käynnissä	Julkaisumäärä ja katselukerrat	<ul style="list-style-type: none"> 21 julkaistua hyte-artikkeliä verkkosivuilla 4 julkaistua verkkosivua 19 483 katselukertaa hyte-verkkosivuilla 50 tiedotetta 177 somejulkaisua hyte-facebook kanavalla
	d) Järjestöyhteistyö ja järjestöjen toiminnasta tiedottaminen (mm. HYTE-allianssi polut/prosessit, Ensihuolikoulutus- EHYT)	Vuosikellon mukaan	Käynnissä	Laadullinen kuvaus	Järjestöyhteistyöstä ja koulutuksista on tiedotettu Keunetissä sisäisesti. Ja ulkopuolisista koulutuksista somekanavien kautta.
	e) Keusoten päihdepalveluista tiedottaminen + vuosittain kuntakohtaiset	Jatkuvaa	Käynnissä	Laadullinen kuvaus	Jalkautuminen Hyvinkään tapahtumassa syksyllä 2022, osallistujia 120
	f) Webinaarit/seminaarit	Suunnitelman mukaisesti	Käynnissä	Määrä ja osallistujat	Vuonna 2022 järjestettiin kaksi järjestöinfoa Teamsin kautta.
	g) Suojaavat tekijät			Laadullinen kuvaus	Keusoten sekä kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintojen kautta tuetaan asukkaiden suojaavia tekijöitä.
Viranomaisten, elinkeinon ja muiden toimijoiden yhteistyö laajenee.	 Pakka-toimintamalliin ja kuntien toimintaan perehtyminen sekä yhtenäistään alueen ennaltaehkäisevää päihdetoimintaa Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	Aloitus marraskuu 2022	Käynnissä	Yhteinen toimintasuunnitelma luotu kyllä/ei	Aloituskokous pidettiin syksyllä 2022 (mukana AVI, THL, Porin pakka ja HOK). Seuraava työpaja helmikuussa 2023, jossa määritellään alueellinen Pakka-toiminta.

6. LÄHISUHDE- JA PERHEVÄKIVALLAN EHKÄISYN SUUNNITELMA

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn suunnitelma 2022-2025

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuu	Mittarit	Status
Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintamallin kehittäminen ja sen mukaisen toiminnan aloittaminen	Yhteisten työkalujen(THL) käyttöönotto ja koulutukset käyttöönottoon liittyen väkivallan ehkäisytyössä	Työryhmä	Työkalu-koulutusten määrä (tilaisuudet / osallistujat)	THL kävi kouluttamassa koko Keski-Uudenmaan alueellisen MARAK-työryhmän (sisältäen jäsenet ja varajäsenet) 27.4.2022 (kestoltaan puolikas päivä). Lisäksi MARAK-työryhmän jäsenet ja varajäsenet ovat osallistuneet 18.11.2022 THL:n järjestämään valtakunnalliseen MARAK-seminaariin (kestoltaan koko päivä). Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen sisäiset koko henkilöstölle avoimet MARAK-koulutuksia(kesto 3h/koulutus) on toteutunut kuusi, joissa yhteensä 316 osallistujaa.
	Alueellisen MARAK toimintamallin luominen ja toiminnan aloittaminen	MARAK työryhmä ja ohjausryhmä	MARAK työryhmän mittarit <ul style="list-style-type: none"> Asiakastapaukset <ul style="list-style-type: none"> Määrä, N Pisteet, jolla ohjautettu Mistä toimipisteestä ohjautettu Tehdyt toimenpiteet Seurantamittarit 	Kokouksia ollut viisi. Työryhmässä käyneiden toimenpidesuunnitelman toteutumista seurataan kokouksissa niin kauan, kunnes toimenpiteet katsotaan toteutuneiksi. Seurantoihin nimetään aina vastuuhenkilö työryhmästä ja hänen vastuullaan on tarkistaa ennen kokousta seurantojen toteutuminen. Mikäli seuranta on kesken, siirtyy seuranta seuraavan kokouksen asialistalle. Tällä hetkellä vuodelta 2022 kaikki seurannat ovat toteutuneet ja täten päättyneet, paitsi yhden asiakkaan kohdalla, jonka seuranta on vielä maaliskuun kokouksen asialistalla. ✨
	Alueellisen viestintäsuunnitelman laadinta. Keusoten ulkoisten ja sisäisten www-sivujen hyödyntäminen viestinnässä.	Työryhmä	Viestintäsuunnitelma tehty, K/E www-sivujen kävijämäärä	Aloitettu
	Koulutussuunnitelman luominen ja eri toimijoiden yhteisten koulutusten järjestäminen	Työryhmä	Yhteisten koulutusten määrä (tilaisuudet / osallistujat, N)	Aloitettu

Asiakkaat ovat ohjautuneet MARAK-kokouksiin MARAK-riskinarviointilomakkeen pistemäärillä 11-21.

Asiakkaat ovat ohjautuneet seuraavista palveluista v.2022:

- perhesosiaalityö (1kpl)
- aikuissosiaalityö (1kpl)
- lastensuojelun avohuolto (1kpl)
- Rikosuhripäivystys (2kpl)
- työikäisten asiakasohjaus (2kpl)

Toimenpidesuunnitelmiin on kuulunut seuraavat toimenpiteet v.2022:

- ohjaus Rikosuhripäivystyksen palveluihin (7kpl)
- ohjaus aikuissosiaalityön palveluihin (4kpl)
- ohjaus Lyömättömän Linjan palveluihin (3kpl)
- ohjaus lastensuojelun avohuollon palveluihin (3kpl)
- ohjaus mielenterveyspalveluun (1kpl)
- poliisin uhka-arvio tai muu toimenpide (1kpl)
- ohjaus perheasiainneuvottelukeskukseen palveluihin (1kpl)
- ohjaus asiakasohjausyksikön palveluihin (1kpl)

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

7. OSALLISUUSOHJELMA

Keusoten osallisuusohjelmassa Osallisuutta edistävää toimintakulttuuria tarkastellaan neljästä osallisuuden näkökulmasta: 1)Osallisuus tiedonsaannissa, 2)Osallisuus palvelutilanteessa, 3)Osallisuus kehittämisessä, 4) Osallisuus strategiatasolla

Osallisuutta kehittämisessä on erityisesti toteutettu asiakasraatitoiminnalla, kokemusasiantuntijoilla sekä asukaskehittäjillä.

- Asiakasraateja on ollut mm. aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalveluissa sekä lasten, nuorten ja perheiden palveluissa (Miela) itäisellä (Tuusula, Järvenpää, Mäntsälä, Pornainen) alueella. Asiakasraadit tuovat esiin asiakkaiden näkemyksiä Mielan palveluiden järjestämisestä, toteutumisesta ja osallisuudesta.
- Kokemusasiantuntijoita on osallistunut ja heidän kokemustietoansa on hyödynnetty eri palveluiden ja toimintojen kehittämiseen erityisesti päihde- ja mielenterveyspalveluissa. Lisäksi kokemusasiantuntijoiden käyttöä on pilotoitu osana aikuissosiaalityön palvelua yhdessä Werkko ry:n kanssa.
- Asukaskehittäjätoiminta tuo asukkaille mahdollisuuksia osallistua Keusoten palvelujen kehittämiseen. Hyvinvointialueen palvelujen kehittämisestä kiinnostuneet alueen asukkaat ilmoittautuvat asukaskehittäjärekisteriin.
  - Asukaskehittäjiä on hyvinvointialueella reilu 300
  - Asukaskehittäjätoiminnasta kysytään palautetta asukaskehittäjiltä sekä toiminnan tilaajilta (Keusote). 2022 asukaskehittäjien NPS oli vuoden 2022 osalta 29. Keusoten NPS on ollut toiminnan alusta alkaen 100. Laatuavoitetasoksi on asetettu NPS 80.

Osallisuus palvelutilanteessa

- Osallisuuden ja dialogisten kohtaamisten turvaamiseksi voi Keusotessa tilata asiakas- ja/ tai työntekijätilanteisiin ulkopuolisen keskustelun ohjaajan, verkostokonsultin.
  - Vuonna 2022 pidettiin yhteensä 23 verkostoneuvonpitoa, joista noin 50 % kohdistui asiakastilanteisiin.
  - Palavereihin osallistuneista henkilöistä 95 % suosittelee osallistumista tällaiseen palaveriin.

Osallisuuskysely

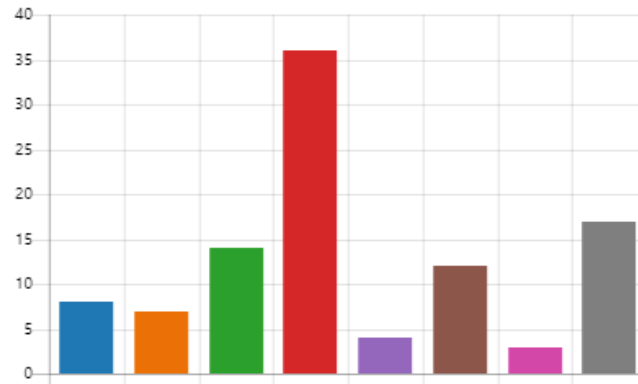
Osallisuuskyselyllä kootaan Keusoten tulosalueilta ja tulosityksiköistä tiedot siitä, kuinka osallisuus on toteutunut erityisesti sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämisessä.

Syksyn 2022 kysely:

15. Miten asukkaat tai asiakkaat ovat olleet mukana kehittämässä palvelua. Voit valita useamman vaihtoehdon.

[Lisätietoja](#)

Asiakasraadissa	8
Asukaskehittäjätoiminnassa	7
Asiakas/asukaskysely	14
Asiakaspalaute	36
Digitöyöpa, osallistuminen sä...	4
Kokemusasiantuntijana	12
Ei ole pidetty	3
Muu	17

18. Millä numerolla arvioitte asukkaan osallisuuden toteutuvan palvelujen kehittämisessä yksikössänne?

(1 = osallisuus ei toteudu - 10 = osallisuus toteutuu täysin)

[Lisätietoja](#)

Insights

44

Vastaukset

5.82

Keskiarvo

Asiakasraatitoiminta

Aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelujen sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen (Miela) itäisellä (Tuusula, Järvenpää, Mäntsälä, Pornainen) alueella käynnistyi toukokuussa 2021 asiakasraatitoiminta.

- Asiakasraati tuo esiin asiakkaiden näkemyksiä Mielan palveluiden järjestämisestä, toteutumisesta ja osallisuudesta.
- Seideoi, tekee ehdotuksia ja antaa palautetta.
- Asiakasraati koostuu Mielan palveluista kokemusta omaavista asiakasjäsenistä ja Mielan alueen työntekijöistä sekä Keski-Uudenmaan vertais- ja kokemusasiantuntijatoiminnan tuki Werkko ry:n Kokewa-hankkeen edustajista.
- Tähän mennessä asiakasraati on kommentoinut mm.
  - Keusoten tietosuojalomakkeita ja nettisivuja.
  - Ottanut kantaa turvallisuusasioihin Keusoten toimitiloissa sekä testannut Asumisen bottia sekä
  - vastannut kyselyyn koronapandemiasta johtuvasta hoito- ja palveluvelasta.
- Asiakasraati kokoontuu n. 4–6 kertaa vuodessa. Tapaamiset järjestetään alueellisissa pienryhmissä mahdollisimman lähellä asiakasjäsenien omaa asuinkuntaa. Pienryhmät ovat yhteydessä toisiinsa tapaamisen aikana etäyhteyksien välityksellä.

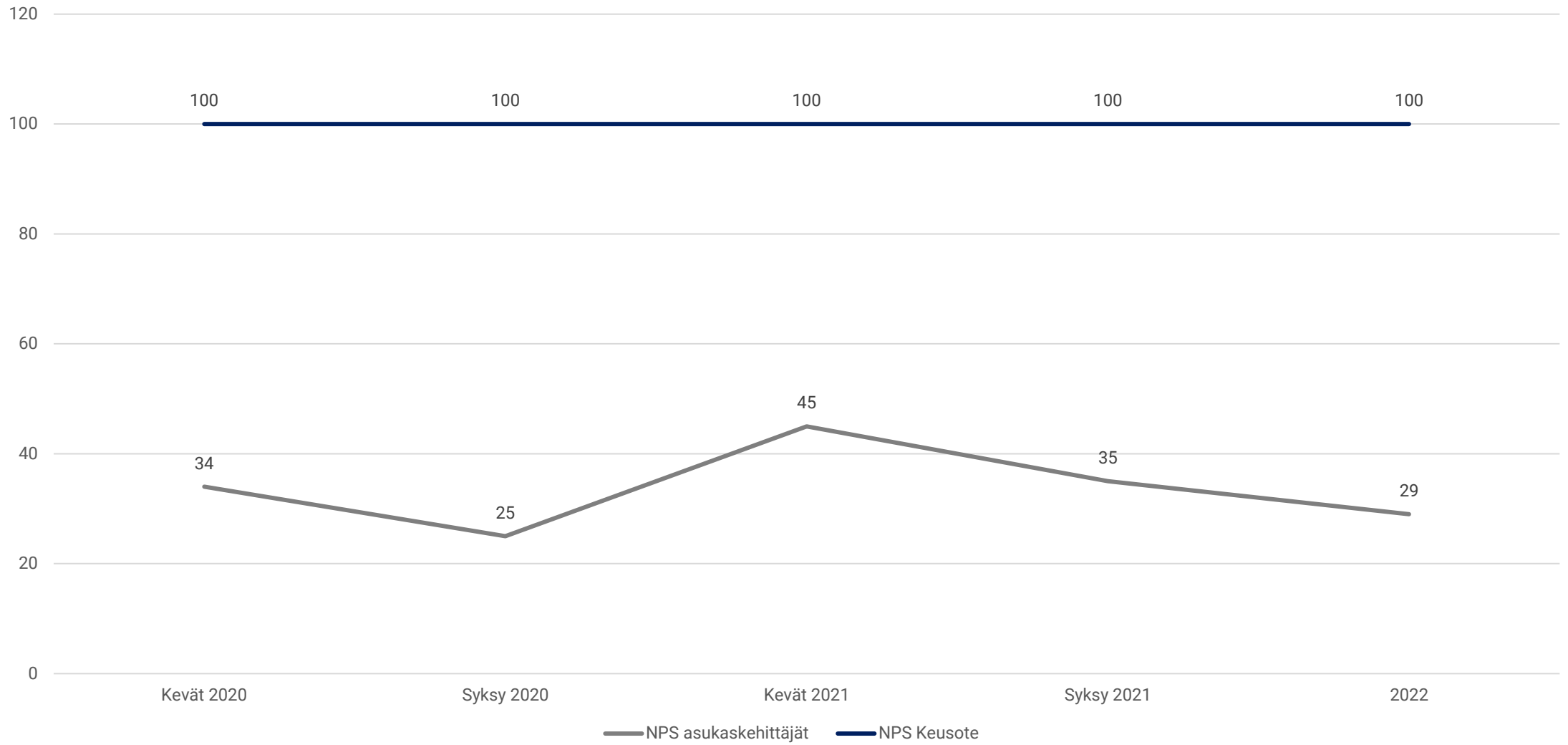
Asukaskehittäjätoiminta

Asukaskehittäjätoiminta tuo asukkaille mahdollisuuksia osallistua Keusoten palvelujen kehittämiseen. Hyvinvointialueen palvelujen kehittämisestä kiinnostuneet alueen asukkaat ilmoittautuvat asukaskehittäjärekisteriin.

- Asukkaan ei tarvitse olla Keusoten palvelujen asiakas osallistuakseen kehittämistoimintaan.
- Asukaskehittäjiä on hyvinvointialueella reilu 300.
- Keusoten toimintayksiköt kutsuvat asukaskehittäjiä palvelujen kehittämistyöhön yksikön tarpeiden mukaisesti. Asukaskehittäjille lähetetään sähköpostitse tieto kehittämismahdollisuuksista ja he itse valitsevat, mihin haluavat osallistua.
- Asukaskehittäjätoiminta toimii siltana asukkaisiin päin, jotta asukkaiden mukaan kutsuminen kehittämiseen olisi mahdollisimman helppoa (asukkaan osallisuuden varmistaminen).
- Asukaskehittäjätoiminnasta kysytään palautetta asukaskehittäjiltä sekä toiminnan tilaajilta (Keusote). 2022 asukaskehittäjien NPS oli vuoden 2022 osalta 29. Vuoteen 2021 verrattuna NPS luku on laskenut. Keusoten NPS on ollut toiminnan alusta alkaen 100. Laatuavoitetasoksi on asetettu NPS 80. (kuva 7)

Asukaskehittäjätoiminnan NPS 2020-2022

Vuonna 2022 asukaskehittäjille järjestettiin 13 Keusoten palvelujen kehittämismahdollisuutta.

Osallistumistapoina oli sähköiset kyselyt ja Teams -työpajat.

Aiheina oli:

- Kansallinen sähköisen perhekeskuksen testaaminen mobiililaitteella tai tietokoneella
- Vastaanottopalvelujen verkkosivujen Teams -työpaja
- Neuvonnan ja ohjauksen asiakaspalvelun kysely
- Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelun kysely ja työpaja
- Asumisen botin testaaminen Keusoten verkkosivuilla ennen sen suunniteltua käyttöönottoa
- Asumisen botin nimiehdotuskysely
- Lapsiperheille suunnattuihin palveluihin ja perhekeskustoimintaan liittyen kysely (välitetty verkkosivuilta)
- ”Kulttuuria hyvinvoinnin tukena” asukaspolun valmisteluun liittyvä Teams -keskustelutilaisuus
- Hyvinvointialueen palvelujen verkostosuunnittelun valmistelun tueksi kysely (välitetty verkkosivuilta)
- Miten osallisuus toteutuu Keusotessa (välitetty verkkosivuilta)
- Ehkäisevän työn kysely (välitetty verkkosivuilta)
- Lapsiperheiden palvelujen kehittämisen avoin työpaja perhekeskus Rentto Hyvinkää (-> peruuntui sairastapauksen vuoksi)
- Arki - palvelun (Arviointi- ja kuntoutuspalvelu) asiakasnäkökulmasta Teams - keskustelutilaisuus

Kokemusasiantuntijatoiminta

- Kokemusasiantuntijatoiminnan kokonaisuuden selkiyttämistä ja yhdenmukaistamista on kehitetty kuntayhtymätasoisesti mm. yhdenmukaistamalla kokemusasiantuntijoiden palkkiojärjestelmä.
- Kokemusasiantuntijoita on osallistunut ja heidän kokemustietoansa on hyödynnetty eri palveluiden ja toimintojen kehittämiseen erityisesti päihde- ja mielenterveyspalveluissa.
- Lisäksi kokemusasiantuntijoiden käyttöä on pilotoitu osana aikuissosiaalityön palvelua yhdessä Werkko ry:n kanssa.
- Kokemusasiantuntijatoimintaa selkiytetään alueellisesti yhdessä HUS:n kanssa ja ne alkavat helmikuussa 2023.

Dialogiset verkostoneuvonpidot

Osallisuuden ja dialogisten kohtaamisten turvaamiseksi voi Keusotessa tilata asiakas- ja/ tai työntekijätilanteisiin ulkopuolisen keskustelun ohjaajan, verkostokonsultin.

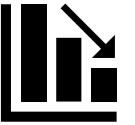
- Keusoten verkostokonsulttitoimintaa koordinoidaan hyvinvointi, terveys ja asiakkuudet tulosalueelta.
- Verkostokonsultit ovat tilanteeseen nähden ulkopuolisia ja huolehtivat siitä, että jokainen osallistuja saa rauhassa puhua asiansa omasta näkökulmastaan käsin sekä kuunnella muiden ajatuksia tilanteesta.
- Vuonna 2022 pidettiin yhteensä 23 verkostoneuvonpitoa, joista noin 50 % kohdistui asiakastilanteisiin.
- Palaveriinhin osallistuneista henkilöistä 95 % suosittelee osallistumista tällaiseen palaveriin.

Asiakaspalaute 2022

NPS = 37

NPS laski viime vuodesta
(2021 = 43)

50 071

Palautetta Keusoteen
Roidun kautta

84 %

Palveluista sai palautetta
Roidun kautta

63 %

Oli täysin samaa mieltä
väittämän "Sain tarvitsemi
hoidon tai palvelun" kanssa

Useampi asiakas
koki saavansa
tarvitsemansa hoidon
tai palvelun
(2021 = 61 %)

Useampi asiakas koki
tulevansa kuulluksi
(2021 = 63 %)

69 %

Oli täysin samaa mieltä
väittämän "Koin tulleeni
kuulluksi" kanssa

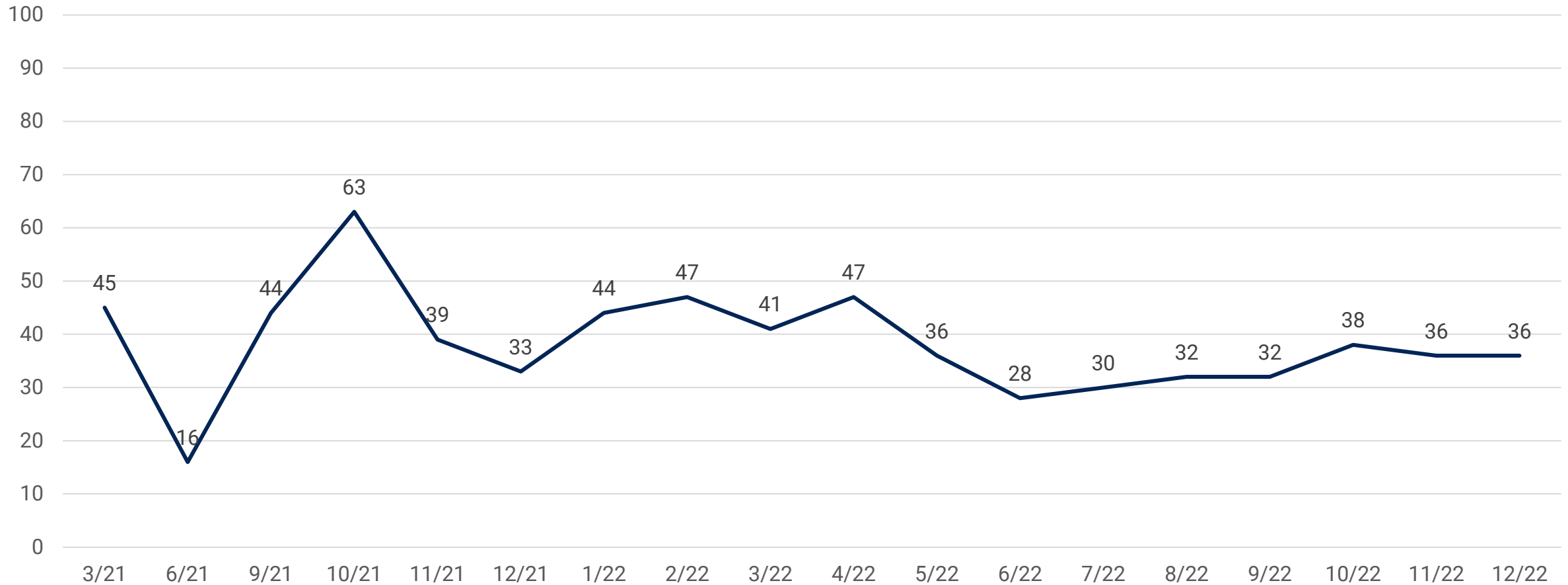
412 % kasvu
palautevolyymissä
vuoteen 2021 verrattuna
(2021 = 9772 palautetta)

Useampi palvelu sai
palautetta Roidun kautta
(2021 = 50 %)

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Keusoten nettosuositelluindeksin kehitys 2021-2022

8. VAMMAAISTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

- Työskentely aloitettiin vammaispalveluissa keväällä 2021 vammaispoliittisen ohjelman nimellä. Tätä varten laitettiin kuntien vammaisneuvostojen puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille kirjaamon kautta lähtötilannekyselyt. Samaan ajankohtaan osui neuvostojen vaihtuminen, joka viivästytti työskentelyä syksyllä 2021.
- Keväällä 2/2022 oli neuvostojen nimeämille osallistujille työpaja, jossa esiteltiin lähtötilannekyselyn tulokset ja aloitettiin vampon työstäminen.
- Työskentelyä jatkettiin samalla kokoonpanolla työpajassa 4/2022. Työskentelyssä saatiin koottua tavoitteet ja toimenpiteet.
- Tavoitteista ja toimenpiteistä järjestettiin neuvostojen edustajien työpajojen työskentelyn perusteella vammaissosiaalityöhön työpaja 9/2022.
- Alustavat tavoitteet: (tarkennetaan vuoden 2023 työskentelyssä)
  - *Yhdenvertaisuus, osallisuus ja itsenäinen elämä*
  - *Tietopohjan ja tietoisuuden lisääminen*
  - *Esteettömyyden ja saavutettavuuden vahvistaminen*
  - *Liikkumisen mahdollistaminen ja monipuolinen harrastustoiminta*
  - *Työ ja työllistyminen*
- Työpajojen myötä päädyttiin vampon muuttamisesta vammaisten henkilöiden hyvinvointisuunnitelmaksi, joka olisi linjassa muiden palvelualueiden vastaavien suunnitelmien kanssa.
- Vammaisten hyvinvointisuunnitelman työskentelyä jatketaan vuoden 2023 aikana ja kytketään alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2020–2025 vuosittaisista painopisteistä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopiste v.2023, ennakointi vuoteen 2024

Hyvinvointikertomusten tulokset 31.3/2023 alussa

- Kunnittaiset ja hyvinvointialue
- Järjestöneuvottelukunnan näkemys järjestöyhteistyön tilanteesta alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteissä

Kunta toimittaa hyvinvointikertomuksen tulokset HVA:lle nostaa esiin painopisteensä alueellisessa suunnitelmassa

Järjestöneuvottelukunta toimittaa arvionsa HVA:lle

Alueelliset hyt-neuvottelut johdon foorumin yhteydessä

- Tulokset alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden näkökulmista ja organisaatioiden muodostamat näkemykset- yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet
- Yhteistyö ja seuranta v.2023 (-2024)

HVA valmistee yhteenvetö johdon foorumia varten - aluehyte arvioi ja täydentää yhteenvetöä 5.5./2023

Alueen johdon foorumi 31.5.2023

- Terävöittää yhteistyötä ja tavoitteita teema/ilmiöpajassaan 4-5/2023
- Tarkempi suunnitelma v. 2023 (-2024)

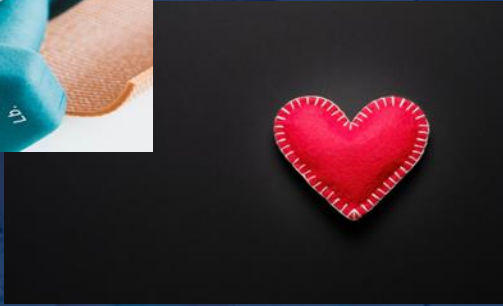
HUS-HVA Hyt-neuvottelu

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Hyvinvointialueuudistuksen myötä lainsäätäjä vahvisti myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monitoimijaisen yhteistyön toteutumisen tavoitteita alueilla neuvottelumenettelyitä tehostamalla. Keski-Uudenmaan alueella uudet velvoitteet täydentävät jo käytössä olleita jatkuvan neuvottelun periaatteita alueellisessa yhdyspintatyössä. Kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueen kanssa määritetään vuosittaisia painopisteitä alueellisen hyvinvointisuunnitelman ja siihen liittyvien kohdennettujen hyvinvointisuunnitelmien tavoitteisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteiden lisäksi. Tavoitteita määritetään myös yhteistyössä HUS-yhtymän kanssa.

Hyvinvointikertomuksen 2022 perusteella hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ovat hyvin ajankohtaiset, koska sairauksien hyvän hoidon lisäksi kansansairauksien ennaltaehkäisy on tärkeää. Painopisteiksi vuodelle 2023–2024 on tarpeen nostaa oikea-aikainen ja riittävän varhainen tuki hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä (omahoito ja itseasiointi, digitaaliset palvelut, asiakasohjaus), lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin vahvistaminen sekä ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kaikissa painopisteissä. Polarisaation torjumiseksi mielenterveys- ja päihdehaittojen ennaltaehkäisy on tärkeää. Kaikessa varhaisessa tuessa korostuu hyvinvointialueen lähineuvonta ja ohjaus.

Hyvinvointia ja terveyttä jokaiselle

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue